

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2018-2019

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Zuzana Lišková

**Příčiny odkladu školní docházky a jejich odstraňování
u předškolních dětí v Mateřské škole Lysice**

Praha 2019

Vedoucí bakalářské práce: prof. PhDr. Miloslav Kodým, CSc.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED STUDIES

2018-2019

BACHELOR THESIS

Zuzana Lišková

**The causes of the delay of schooling and their removal
in pre-school children in kindergarten Lysice**

Prague 2019

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

prof. PhDr. Miloslav Kodým, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Jméno autorky .....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Děkuji panu prof. PhDr. Miloslavu Kodýmovi, CSc. za jeho odbornou pomoc při zpracování mé bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce se věnuje problematice odkladu školní docházky. Teoretická část stručně charakterizuje předškolní věk, dále se zabývá školní zralostí a metodami posuzování školní zralosti a nezralosti. Praktická část popisuje příčiny odkladu školní docházky, metody reedukace, postoje učitelek z Mateřské školy Lysice na odklad školní docházky a zkušenosti s edukačně stimulační skupinou „předškolák“. Tato část byla doplněna o rozhovory s pedagogy, kteří vedou kroužek „předškolák“ na téma odkladů školní docházky.

Klíčová slova

Edukativně stimulační skupina, metody reedukace, odklad školní docházky, posuzování školní zralosti, pozorování, rozhovor, školní nezralost, vstup do mateřské školy.

Annotation

Bachelor thesis is focused on the issue of postponement of compulsory school attendance. The theoretical part briefly characterizes the preschool age, in addition handle school maturity and methods for assessing school maturity and immaturity. The practical part illustrates causes of school postponement, methods of reeducation, attitude of teachers from kindergarten Lysice to postponement of schooling and experience with educational stimulative group "preschools". This part was completed with interviews by pedagogues, whose lead classrooms "Preschool" on the topic of the postponement.

Keywords

Assessment of school maturity, educational stimulation group, entry to kindergarten, interview, methods of reeducation, observation, postponement of school attendance, school immaturity.

OBSAH

ÚVOD.....	8
TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 VSTUP DO MATEŘSKÉ ŠKOLY	9
1.1 Základní charakteristika předškolního věku v obecné rovině.....	10
1.2 Tělesný a pohybový vývoj dítěte	11
1.3 Psychický vývoj	12
1.4 City.....	14
1.5 Sociální vývoj.....	15
1.6 Vývoj osobnosti	15
2 ŠKOLNÍ ZRALOST (= ŠKOLNÍ PŘIPRAVENOST)	17
2.1 Tělesná zralost.....	18
2.2 Rozumová zralost.....	19
2.3 Sociální, citová a pracovní zralost	21
3 ODKLAD ŠKOLNÍ DOCHÁZKY.....	22
3.1 Zápis do 1. ročníku základní školy	27
3.2 Důsledky opožděného vstupu do školy.....	27
3.3 Důsledky školní nezralosti	28
3.4 Legislativa	29
PRAKTICKÁ ČÁST	32
4 DĚTI PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU V MATEŘSKÉ ŠKOLE LYSICE.....	32
4.1 Metodologie výzkumu	32
4.2 Výzkumné metody a cíl praktické části	33
4.3 Výzkumné problémy a hypotézy	34
4.4 Kroužek předškolák jako Metoda reedukace u dětí	34
4.5 Získané údaje a jejich zpracování	42
4.6 Výsledky	48
ZÁVĚR	49
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	51
SEZNAM ZKRATEK.....	53
SEZNAM GRAFŮ	54
SEZNAM PŘÍLOH.....	55

ÚVOD

V současnosti se často setkáváme s odkladem školní docházky. Příčinou je nedostatek podnětů v některých oblastech, zejména pokud rodiče nemají z důvodu pracovního vytížení na dítě čas. Dítě se potom v dané oblasti nerozvíjí tak, jak by bylo potřeba. Proto je velmi důležité, najít oblast, ve které dítě strádá a systematicky ji rozvíjet.

S přípravou dítěte na vstup do základní školy se dnes běžně setkáváme v mateřských školách. V některých mívají i kroužek „předškolák“. Takto to mají například v mateřské škole v Lysicích. Do kroužku „předškolák“ chodí pouze děti, pro které je zápis do první třídy aktuální a potřebují ještě na nějaké oblasti zapracovat. V Mateřské škole v Lysicích už druhým rokem zkouší plánování podle Gardnerovy teorie mnohočetné inteligence. Při činnostech je kladen důraz na zásadu samostatnosti, spolupráci dětí, možnosti zvolit si vlastní postup, pomůcky a materiál.

První kapitola popisuje vstup dítěte do mateřské školy. Druhá kapitola se zabývá školní zralostí. Třetí kapitola se věnuje odkladu školní docházky, důsledky školní nezralosti, důsledky opožděného vstupu do školy a konkrétním příčinám. Čtvrtá kapitola se věnuje příčinám odkladu školní docházky z hlediska statistického. Dále jsou zmíněny postoje a zkušenosti učitelek z Mateřské školy Lysice na odklad školní docházky.

Výzkum práce je prováděn následujícími výzkumnými metodami: přímé pozorování, řízený rozhovor. V Mateřské škole Lysice měla autorka možnost nahlédnout do organizace kroužku „předškolák“. Zabývala se obsahem a reakcí předškolních dětí při aktivitách. Jednak autorka sledovala děti jak spolupracují, jejich samostatnost, a také jejich schopnosti a dovednosti. Na konci práce se uskutečnil rozhovor s učitelkami, které vedou kroužek předškolák. Rozhovor měl zmapovat: postoje a zkušenosti s odkladem školní docházky, plánování a průběh práce s předškoláky, zařazování činností, použití pomůcek a materiálů.

TEORETICKÁ ČÁST

1 VSTUP DO MATEŘSKÉ ŠKOLY

Pro dítě je z rodiny přirozenější hierarchický rozestup mezi sourozenci. Protože mezi sourozenci je věkový rozestup, nedají se považovat za vrstevníky. Většinou nejsou předškoláci ani v každodenním kontaktu s vrstevníky v širší rodině. I sousedské kontakty dětí dnes nejsou tolik k vidění. Z toho plyne, že jsou naše děti více než kdy dříve ohroženy společenskou izolací. Proto je mateřská škola důležitou organizací, která předchází společenské izolaci. Jediné, co by se dalo namítat proti mateřské škole, je počet dětí ve skupině. Dvacet dětí ve skupině není přirozená dětská skupina dětí v tomto věku. To může být hlavní příčina toho, že se některé děti nejsou schopny v prostředí mateřské školy dobře přizpůsobit (Matějček, 2005). Je proto důležité pedagogické vedení. Děti v předškolním věku jsou vývojově zralé pro mateřskou školu. Obvykle po společnosti druhých dětí touží, rády se kamarádí, společně si hrají a samozřejmě se chtějí i před ostatními vytáhnout a předvést. Dítě si může v mateřské škole i odpočinout, pokud přichází z problémové rodiny plné hádek nebo pokud se rodina nachází v nějaké krizi. V mateřské škole se sejdou také děti z různých kulturních a etnických prostředí. Dítě tak poznává i jiné kulturní zvyklosti a společenské normy (Kropáčková, 2008)

Mateřská škola je i místem celkové pedagogické osvěty. Praktikuje nové poznatky z pedagogiky a psychologie, rodiče tak mohou porovnat výchovný přístup. Získat znalosti, jak vést děti k účelným hygienickým návykům, chování při jídle, jíst pomocí příborů, starat se o hračky, zacházení s psacím a výtvarným náradím a celkovou přípravu na školu. Někteří rodiče ale mateřskou školu odmítají kvůli strachu, aby si dítě neublížilo, neonemocnělo, aby měli dítě pod kontrolou a nenaučilo se v kolektivu něco špatného od ostatních dětí, nebo aby dítě nebylo nuceno k jídlu. Neuvědomují si však, že mnohem horší pro dítě je omezovat ho ve vývoji. Dítě totiž potřebuje dětskou společnost pro svůj další vývoj (Kucharská, Švancarová, 2017).

Zápis k předškolnímu vzdělávání se koná v období od 2. května do 16. května. Novela školského zákona (zákon č. 178/2016 Sb.) zavedla s účinností od 1. září 2017

povinné předškolní vzdělávání. Děti, které dosáhnou pěti let věku do 31. srpna 2019, musí nastoupit ve školním roce 2019/2020. Možnou alternativou jeho plnění je forma individuálního vzdělávání dětí. Dítě je vzděláváno doma, ale musí být zapsáno do mateřské školy, kam dochází na přezkoušení.

Vstup dítěte do mateřské školy je náročná životní situace jak pro dítě, tak pro rodiče. Představuje změnu denního režimu (dítě si musí zvykat na nové prostředí, autoritu, ostatní děti) v současnosti se doporučuje tzv. postupná adaptace u mladších dětí: Dítě se nejdříve seznamuje v doprovodu rodiče s prostředím mateřské školy, později zůstává na dopolední program a teprve poté na celý den. I přes postupnou adaptaci se mohou objevit adaptační problémy: např. pláč (pokud se objevuje pouze při loučení dítěte s rodiči, je nutné loučení urychlit a odpoutat pozornost jiným směrem), úzkost, dítě nekomunikuje s dětmi, odmítá jít v mateřské škole. Pro dobrou adaptaci dítěte je důležitá spolupráce rodičů a učitelek mateřské školy (Matějček, 2005).

1.1 Základní charakteristika předškolního věku v obecné rovině

Po třetím roce života jsou děti většinou schopny opouštět své ochranné rodinné prostředí. Aktivně se zapojují do širšího společenského dění, zvláště pokud se jedná o společnost dalších dětí. Předškolní věk je typický pro tuto společenskou emancipaci. Celý předškolní věk zabírá čtvrtý, pátý a šestý rok věku dítěte. Dítě přijímá nároky kladené na vzdělávání, jimiž je bude společnost po dlouhou dobu zatěžovat. Předškolní věk znamená, že jde o dobu před školou, příprava na něco, co ho v budoucnu čeká. Nicméně nemůžeme tuto vývojovou epochu podceňovat (Kropáčková, 2008).

Dítě v tomto období vspívá po všech stránkách – intelektově, citově, společensky, tělesně i pohybově. Je velice aktivní, proto si opatří většinu podnětů ze svého okolí. Pokud je dítě připoutáno na lůžko, jeho intelektový vývoj je omezen. Dítě si nemůže opatřit dostatek podnětů z okolí podle vlastního výběru a zájmu. Proto došlo i u většiny nemocnic ke změnám v organizaci i provozu. Aby nedocházelo k společenské izolaci, vychovatelé v nemocnicích připravují zábavný program, častí jsou i nemocniční klauni se svým představením (Matějček, 2005). Předškolní dítě má rádo dětskou společnost.

Vytváří se potřebné prosociální vlastnosti, jako je soucit, soustrast, spolupráce, souhra, první přátelství, společná hra plná fantazie. Dítě, které neumí navázat kontakt s druhými je o mnoho ochuzeno a přiděluje nám starosti. Pokud pedagogové zvolí vhodné působení, dítě se po čase začlení.

Díky sugestibilitě si děti poměrně snadno osvojují hygienické, pracovní a společenské návyky toho prostředí ve kterém vyrůstá. Používání příboru a jiných nástrojů jako jsou nůžky a tužka. Aby se mohlo vše propojit se čtením i psaním musí dopředu hodně postoupit zrakové a sluchové vnímání. Výslovnost nemusí být zcela ještě dokonalá, protože za poměrně krátký čas postoupí celá řeč tak dalece, že před vstupem do školy dítě umí vyjádřit poměrně složité myšlenky i po formální větné skladbě správně. Řeč je ale velmi snadno zranitelná a provázaná s ostatními složkami, opoždění řeči by se promítlo i do ostatních oblastí. Musíme tedy řeč hlídat a co nejrychleji reagovat na změny. V tomto věku jsou nejvíce patrné odchylky, které jsou zapříčiněny rodinnými konflikty, psychickou deprivací, zanedbáváním nebo zneužíváním. Ostatní děti mu mohou být oporou, protože velmi dobře přijímají všechny zvláštnosti a nápadnosti (Matějček, 2005).

1.2 Tělesný a pohybový vývoj dítěte

Dítě intenzivně roste o 5 až 6 cm za rok. Zhruba na konci období měří 120 cm a váží okolo 20 Kg. Dochází k prodloužení končetin, mění se proporce, zmenšuje se hlava, ku tělu, mizí dětská baculatost, je patrný náznak pasu. Rozvíjí se kostra i svalstvo, přesto je důležité zabránit jednostrannému přetížení dítěte tak, aby nedocházelo k deformitám páteře (skoliózy, kyfózy, lordózy). Roste odolnost vůči infekčním nemocím, přesto jsou typická virová onemocnění, jako jsou neštovice, zarděnky, spála (Kucharská, Švancarová, 2017).

- Hrubá motorika - zlepšení koordinace pohybů, dítě zvládá složitější pohybové aktivity, jako jsou koloběžka, kolo, základy plavání, bruslení
- Jemná motorika - velký pokrok v sebeobsluze, dítě zvládá řadu činností – stříhání, lepení, skládání, modelování, kolem pátého roku se vyhraňuje

lateralita (to jestli bude pravák nebo levák, děje se tak u všech párových orgánů). Pravák má dominantní pravou hemisféru, levák má dominantní levou hemisféru. Existuje ale i tzv. ambidextrie neboli nevyhraněnost. V žádném případě nepřeučovat leváky na praváky, vznikají z toho různé somatické problémy (Matějček, 2005). Dále to bude rozpracováno v kapitole 4.2 kroužek předškolák jako Metoda reedukace u dětí s odkladem školní docházky v praktické části.

1.3 Psychický vývoj

1. Vnímání - je poznávacím procesem a má podsložky.
  - Zrakové – po celé období se zdokonaluje zrakový analyzátor na počátku období dítě zná 4 základní barvy, používá zástupné termíny, např.: žlutá – sluníčková, modrá jako nebe, zelená jako tráva. V 6 letech dítě rozlišuje barvy základní, doplňkové + sytost barvy. Dítě se učí rozlišovat základní geometrické tvary, opět používá zástupné termíny, např.: kruh – míč, trojúhelník – stříška na konci období by je měl správně pojmenovat (Kucharská, Švancarová, 2017). Dále to bude rozpracováno v kapitole 4.2 kroužek předškolák jako Metoda reedukace u dětí s odkladem školní docházky v praktické části.
  - Sluchové – rozšiřuje se repertoár zvuků, rozvíjí se smysl pro rytmus a melodii, je to dobré období pro nácvik cizího jazyka. Díky zlepšení řeči se zlepšuje i intonace projevu.
  - Vnímání prostoru a času – Předškolák přeceňuje prostor, nemá reálný odhad vzdálenosti, postrádá strach z hloubky, jeho základní časová jednotka je chvilka. Dítě se učí rozlišovat pojmy den, noc, včera, ráno, odpoledne, večer a to ve spojení z konkrétních situací.
  - Čichové a chuťové vnímání – na počátku období dítě rozlišuje co je dobré, nedobré, co mu chutná, nechutná, rozlišuje sladkou a slanou chuť, v kyselé a hořké chybuje (Matějček, 2005).

Znaky vnímání

- Synkretismus neboli celistvost - děti vnímají věci jako celek.
  - Subjektivnost - vnímaný objekt není vždy odrazem reálné skutečnosti, ale je hodně ovlivněn city.
  - Aktivnost - dítě vnímá zejména ve spojení s aktivitou a řečí (Piaget, Inhelderová, 2001).
2. Paměť – Zvyšuje se kapacita paměti, převažuje paměť krátkodobá a mechanická, rovněž neúmyslná. Úmyslná paměť se začíná uplatňovat až na konci období a stejně jako vnímání je ovlivněna city (Kucharská, Švancarová, 2017).
  3. Představivost – tam, kde dítě nemá reálné informace, nebo mu chybí vlastní zkušenosti, dopomáhá si obrazotvorností. Typická je personifikace – oživení neživého např: „židle kouká“ dále antropomorfismus – „ta židle je ale hloupá“. V předškolním věku mají děti bohatší fantazii než dospělí (Kucharská, Švancarová, 2017).
  4. Myšlení
    - Konkrétní myšlení (názorné) - člověk je schopen provázet myšlenkové operace pouze v přítomnosti konkrétních předmětů nebo předmětů, které je zastupují, doprovázejí konkrétní probíhající činnost. Má dvě podoby – názorně obecná – přemýšlí v představách anebo předpokládá minulou zkušenost (Piaget, Inhelderová, 2001).
    - Abstraktní myšlení (pojmové) - předpoklad je vyšší úroveň myšlení, člověk je schopen provádět operace pouze s pojmy, se slovy. Nepotřebuje přítomnost konkrétních předmětů. Pro abstraktní myšlení je důležitý rozvoj slovní zásoby.
  5. Řeč - ve třech letech myšlení předbíhá řeč, dítě má malou slovní zásobu, ve 4. a 5. letech se vyrovnávají obě složky, v 6. letech řeč předbíhá myšlení.

To znamená, že dítě používá slova, kterým nerozumí. Pro řeč je důležitý správný mluvnický vzor a dostatek podnětů k rozvoji. Hodně s dětmi mluvit a číst jim. Ve 3. letech je slovní zásoba přibližně 1000 slov, v 6. letech se slovní zásoba pohybuje mezi 3000 až 4000 slovy. Nikdy již dítě neudělá takový pokrok v oblasti řeči, jako v předškolním věku. Typická je vývojová dyslálie neboli patlavost, pokud přetrvává po 5 roce je dobré vyhledat logopeda. Nejdéle mají děti problémy s hláskami R, Ř, K, L a sykavkami Š, Č, C (Kucharská, Švancarová, 2017). Dále to bude rozpracováno v kapitole 4.2 kroužek předškolák jako Metoda reedukace u dětí s odkladem školní docházky v praktické části.

6. Pozornost – je doprovodný psychický proces. Pozornost je dána zralostí centrálně nervové soustavy. V předškolním věku je pozornost dětí na 5 až 10 min a neúmyslná.

1.4 City

V 1. pol. období převažuje vztah k dospělým, v 2. pol. období se začíná prosazovat vztah k vrstevníkům. City mají významné postavení, neboť ovlivňují chování dítěte, v popředí je impulzivnost. Ve všem, co dítě dělá, rozhoduje cit (Kucharská, Švancarová, 2017). Mění se skladba citů, rozvíjí se vyšší city:

- Intelektové city – např.: radost z poznání nového, radost z úspěchu, zvědavost.
- Estetické city – rozvíjí se city krásna, ošklivosti, estetické cítění, vnímání barev, hudby
- Mravní city – dítě se učí rozlišovat dobro a zlo na základě chování dospělých, na základě jejich hodnocení, ale také na základě pohádek. Utváří se počátky svědomí. V případě dlouhodobého odloučení dítěte, jeho zanedbávání a citové chudosti, vzniká psychická deprivace.

1.5 Sociální vývoj

Předškolní věk je období aktivity a sebeprosazování. Dítě se učí rozlišovat dobré a špatné na základě odměn a trestů. Správné je to, co autorita ocení a co chválí. Nesprávné je to, co je kritizováno a trestáno. Utváření pocitu viny jako důsledků vlastního činu je prvopočátkem svědomí (Kucharská, Švancarová, 2017). Dítě se také učí role:

- v rodině – např.: odlišně se oblékají dívky a kluci, preferují odlišné hračky a jiné osobnostní vlastnosti.
- mezi vrstevníky - utváří se takzvané homogenní skupiny (kluci+ kluci, holky +holky). Kamarádství nabývá na vyšší hodnotě, obvykle je dáno pohlavím, zájmy, hračkami.

Typické rysy mužské role-dominantnost, nezávislost, síla, ochrana rodiny, materiální zabezpečení. Typické rysy ženské role-empatie, submise, laskavost, péče a ochrana dětí, vedení domácnosti. Dítě se identifikuje s rodiči a učiteli při rozdělování rolí. Z hlediska sociálního vývoje, respektive z hlediska rolí je důležité sebeprosazování dítěte, to, že se dítě učí spolupracovat s ostatními, žít ve skupině, řešit konflikty.

1.6 Vývoj osobnosti

Předškolní věk je obdobím sebeuvědomování, období rozvoje individuality, at' schopností, zájmů, temperamentu. Zájmy jsou velice krátkodobé a přelétavé, ale jsou důležitým motivem jednání dítěte (Matějček, 2005).

- Z hlediska schopností se začínají projevovat rozdíly co se týče výkonu, kvality, rychlosti a obecně inteligence. Je důležité dětem dávat nabízet různorodé činnosti, tak, aby se všestranně rozvíjely.
- Zhruba mezi 4. a 5. rokem se prosazuje temperament, jak v chování, tak v prožívání dítěte. Zpočátku se projevuje v čisté podobě, děti jednájí spontánně, postupně se učí ovládat zejména negativní projevy na základě očekávání rodičů.

Při výchově je důležité temperament usměrňovat, ale současně respektovat jeho přirozenost.

- Z hlediska charakteru je důležité upevňovat elementární návyky: umět poprosit, poděkovat, respektovat dospělé a staré lidi. Vést děti k zodpovědnosti a utvářet tak pocit svědomí.

2 ŠKOLNÍ ZRALOST (= ŠKOLNÍ PŘIPRAVENOST)

Je takový stupeň celkového vývoje, který umožňuje dítěti bez potíží se účastnit školního vyučování a plnit si povinnosti s vyučováním spojené. (Klindová, 1974)

Dítěti vzrůstá sociální prestiž, protože ze světa her vstupuje do světa povinností. Přibližuje se tím ke starším sourozencům a dospělým. O tom, jestli je dítě připravené jít do školy rozhoduje řada faktorů. Některé jsou založeny na biologické podstatě, to znamená, že jsou závislé na procesu zrání, proto se tomu říká školní zralost. Pokud jde ale o přípravu na vstup do školy ze strany rodičů, jejich stimulování a péče, mluvíme o procesu učení, a to definujeme pojmem školní připravenost. Mezi 6. a 7. rokem dítěte jsou většinou děti po všech stránkách připravené na školní zátěž. Problematikou školní zralosti neboli vhodné doby pro zahájení školní docházky se v Informatoriu školy mateřské zabýval již J. A. Komenský, který označil za vhodný věk 6. let, ale zmínil také možnou nepřipravenost některých jedinců. Dítě musí být fyzicky, psychicky, pracovně, emocionálně i sociálně zralé a připravené. Potřebuje se totiž domluvit s vrstevníky i učiteli, nosit si potřebné věci, bylo úspěšné a aktivní v určených činnostech a zvládlo sedět v lavici (Kucharská, Švancarová, 2017). Aby dítě mohlo vstoupit do školy musí mu být 6 let do 31.8. podle psychologů je průměrný věk školně zralého dítěte 6,5. let. Děvčata dozrávají dřív v 6. a čtvrt letech. Chlapci dozrávají v 6. a třičtvrtě letech. Pokud je tedy chlapec narozen o prázdninách, má odklad, děvče ne. V České republice povinná školní docházka začíná v 6. letech. Pro vstup do školy musí být dítě 6leté a školně zralé (Kropáčková, 2008). Přihlásit dítě do základní školy je povinnost rodičů, dle § 36 školského zákona č. 561/2004 Sb., a to v době od 1. dubna do 30. dubna kalendářního roku, v němž má dítě zahájit povinnou školní docházku.

Školní zralost tělesnou posuzuje pediatr a to v 5,5 letech, ostatní oblasti posuzuje částečně učitelka mateřské školy a učitelka ve škole při zápisu. Všechny děti, kterým v tom roce bude 6. nemusí jít k zápisu, dnes novinka v legislativě, dovoluje pouze elektronický zápis (pokud rodiče jsou rozhodnuti pro odklad). V případě nejasností se dítě doporučuje do pedagogicko-psychologické poradny, kde se provede komplexní vyšetřování posouzení školní zralosti. Konečné rozhodnutí, zda dítě půjde nebo nepůjde

do školy, je na rodičích. Ředitel školy rozhoduje o zapsání a volných místech. Odklad má 20% dětí – častěji to bývají chlapci (Kucharská, Švancarová, 2017).

Typy rodičů, kteří odkládají školní docházku

- Cílevědomí rodiče – vzdělání je pro ně důležité, kladou vysoké nároky na dítě
- Rodiče, kteří nevěří dítěti, že to zvládne – netroufají si dítěti pomáhat
- Z finančních důvodů
- Rodiče, kteří chtějí dítěti prodloužit dětství
- Rodiče, kteří nechtějí dítě zatěžovat

Odklad školní docházky je možné dát 1x výjimečně 2x ze zdravotních důvodů. Nejpozději v 8. letech musí nastoupit povinnou školní docházku. Můžeme také dát dítěti dodatečný odklad školní docházky a to do konce 1. pol. 1. třídy. Do školy může nastoupit i dítě, kterému není 1. září 6. let, ale bude mu do konce daného kalendářního roku. Musí mít ale potvrzení o vyšetření z PPP, že je školně zralé (Kucharská, Švancarová, 2017).

2.1 Tělesná zralost

Je takový stupeň fyzické zralosti, který umožňuje dítěti navštěvovat základní školu a nezpůsobuje mu žádné fyzické problémy (Klindová, 1974). Tělesnou zralost posuzuje pediatr a posuzuje výšku a váhu. Průměrná výška je 120 cm a váha 20 kg.

Posuzuje vývoj kostry a svalstva. Výměnu mléčného chrupu neboli dentice. Také se používá Filipínská míra. Dítě mělo být schopno se chytout ušního boltce na protilehlé straně hlavy. Dítě by mělo být schopné pravidelně vstávat, překonat určitou vzdálenost do školy. Dítě by mělo být schopné nosit aktovku, mělo by mít odlehčenou aktovku na obě ramena. Je potřeba aby dítě vydrželo určitou dobu sedět. Jemná motorika by měla být rozvinutá, školák má uvolněné zápěstí, přiměřené držení tužky. Měl by umět manipulovat s drobnými předměty, jako je navlékání korálků, stavět ze stavebnice, modelovat z plastelíny, stříhat papír a poznat hmatem výrazně odlišné

hračky. V grafomotorice se zlepšuje správné držení tužky, netlačí na ní, čáry jsou rovnější a přesnější (Kropáčková, 2008). *Grafomotorikou označujeme soubor psychomotorických pohybů, které vykonáváme při kreslení a psaní. Pro vývoj grafomotoriky je nezbytný přiměřený vývoj hrubé a jemné motoriky, ale i řady dalších psychických funkcí* (Kucharská, s.39, 2017). Stále se rozvíjí vizuomotorická koordinace propojení oka a ruky. Školák by měl být odolný i vůči nemocem. S růstem souvisí rozvoj obratnosti. Předškolák umí skákat snožmo i po jedné noze, běhat, je schopný hrát míčové hry. V chůzi po schodech nahoru i dolů střídat nohy. Přejít po čáře, přeskočit snožmo nízkou překážku (Matějček, 2005).

2.2 Rozumová zralost

Je taková úroveň psychické zralosti, která dítěti umožní zvládat nároky školy a plnit úkoly s tím spojené (Klindová, 1974). Nároky jsou kladeny na:

- Úroveň řeči

Slovní zásoba dostatečně rozvinutá okolo 3000 slov. Dítě by se mělo umět vyjadřovat ve větách, gramaticky správně. Spontánně informovat o svých zážitcích, přáních a pocitech. Je schopné aktivně a spontánně navazovat kontakt s dětmi i s dospělými a umí předat krátký vztah (Kutálková, 2010). Výslovnost je velmi důležitá, to znamená vyslovovat všechny hlásky a dobře artikulovat. Dítě zvládá roztleskat slovo na slabiky, určí, zda se dvě slova rýmují, určí počáteční a poslední hlásku, z hlásek složí i rozloží jednoslabičné slovo (m, á, k) zařazuje různé obrázky pod nadřazené pojmy, spontánně vypráví podle obrázku, sestaví dějovou posloupnost a popíše jí, tvoří protiklady (Kucharská, Švancarová, 2017).

- Myšlení

Názorné a konkrétní na určité úrovni je i logické myšlení. Dítě chápe vztahy a souvislosti mezi nimi. Dítě musí znát základní osobní údaje jako je jméno,

příjmení, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitelek, zná svoji adresu (Matějček, 2005).

- Paměť

Měla by být úmyslná a dlouhodobá. Dítě musí být schopné napočítat do 10, umět básničku, převyprávět jednoduchý příběh, přiřadí základní barvy, pojmenuje odstíny barev, odliší obrázek v jiné velikosti, odliší jiný obrázek v řadě, poskládá obrázek z několika částí, pamatuje si tři předměty, pozná, který chybí, ze šesti obrázků si tři pamatuje (Kucharská, Švancarová, 2017).

- Pozornost

Nároky na úmyslnou a dlouhodobou pozornost. Dítě je schopno soustředit se zhruba 15 minut. Při hře je dítě schopné napodobit někoho nebo něco. Hlídá dodržování stanovených pravidel, chápe co se smí a nesmí. Napodobí pohyb podle vzoru. Skládá jednoduché puzzle (Kucharská, Švancarová, 2017).

- Vnímání

Rozvíjí se analyticko – syntetické tzn., že dítě je schopno rozeznat detaily i rozdíly, což potřebuje pro nácvik čtení a psaní. Dítě přiřadí činnosti obvyklé pro ráno, poledne, večer. Seřadí obrázky dle posloupnosti děje. Začíná se orientovat ve dnech v týdnu, přiřadí činnosti obvyklé pro roční období. Ovládá pojmy včera, dnes, zítra, nahoře, dole, vpředu, vzadu, před, za, nad, pod, vedle, mezi, vpravo, vlevo na vlastním těle, vpravo, vlevo umístění předmětu. Napodobí rytmus dva až čtyři takty (Kucharská, Švancarová, 2017). Dále rozpracováno v kapitole 4.2 kroužek předškolák jako Metoda reedukace u dětí s odkladem školní docházky v praktické části.

- Představivost a fantazie

Fantazie je velmi živá, neotřelá a tvořivá. Dítě má konkrétní představy. Poznává písně podle melodie a předměty podle zvuku nebo hmatu. Děti jsou

stále ve světě fantazie, když neznají odpověď tak si jí po svém domyslí. Na konci předškolního věku děti přestávají věřit na Mikuláše a čerty, někdy i na Ježíška, ale všemocnost a vševědoucnost maminky a tatínka stále přetrvává (Matějček, 2005).

2.3 Sociální, citová a pracovní zralost

Je takový stupeň sociální a citové vyspělosti, který dítěti umožňuje bez problému zvládnout pobyt v dětském kolektivu, ve školním vyučování (Klindová, 1974). Dítě se musí podřídit autoritě dospělého. Posuzuje se sociální distance – odstup od cizích lidí. Zařazení do skupiny vrstevníků, jestli je součástí skupiny, jeden. Citová nezávislost na rodičích, dítě vydrží školu bez breku po mamince (základem jsou dobré citové vztahy v rodině i ve škole). Dítě by mělo ovládat své chování, afekty a impulzivitu. Předškolák má konformní chování, to znamená, že chce vypadat jako ostatní, mít co mají ostatní, dělat to tak, jak to dělají ostatní (Matějček, 2005). V pracovní zralosti nám jde o základní sebeobsluhu, hygienu, vyčistí si zuby, dítě pozná své věci a hlídá si je, umí používat příbor, obslouží se u jídla. Má schopnost přijmout a plnit úkoly, protože se rozvíjí volní vlastnosti – dokončit úkoly a přiměřeně se soustředit na jednu věc, naplánovat si jednotlivé kroky postupu. Dokáže napodobit s hračkou opravdový nástroj, zná funkce. Dítě doslova kopíruje své prostředí, velmi snadno poznáme, odkud pochází, jaká mají v rodině pravidla, jak tráví svůj volný čas. Předškolák už většinou po obědě nechodí spát, ale i přesto je nutné mu zajistit odpočinek a klid, třeba u čtení pohádky. Je nutné, aby měl dostatek spánku přes noc a dlouho neponocoval u televize či tabletu. V televizi by se měl dívat na kratší pořady a vybírat je s přihlédnutím na věk. Dítě by mělo v noci nerušeně spát ve vyvětrané místnosti (Kucharská, Švancarová, 2017).

3 ODKLAD ŠKOLNÍ DOCHÁZKY

Není-li dítě tělesně nebo duševně přiměřeně vyspělé a požádá-li o to písemně zákonný zástupce dítěte v době zápisu dítěte k povinné školní docházce podle § 36 odst. 4, odloží ředitel školy začátek povinné školní docházky o jeden školní rok, pokud je žádost doložena doporučujícím posouzením příslušného školského poradenského zařízení a odborného lékaře nebo klinického psychologa. Začátek povinné školní docházky lze odložit nejdéle do zahájení školního roku, v němž dítě dovrší osmý rok věku. (Školský zákon 561/2004 sb.)

Při odkladu školní docházky se provádí komplexní vyšetření – anamnéza rodiny, pokládání otázek, kresba, opsání věty, namaluj deset teček, namaluj pána. Školní zralost posuzujeme pozorováním, rozhovorem posuzujeme úroveň řeči, soustředíme se na lateralitu. Stranovou vyhraněnost můžeme zjistit pomocí cvičení, když dítě předpaží ruce zvládne stát na jedné noze, jakou rukou lépe maluje, jakým okem se dívá do dalekohledu, jaká ruka je nahoře, když sepne ruce při zkřížení prstů, který palec je nahoře, jaká ruka je nahoře, když ruce zkřížím na hrudi. Při vyšetření se používají metody speciálně pedagogické diagnostiky a metody psychologické – pozorování, anamnéza, rozhovor. Jsou ale i testy vypracované pro předškolní věk – výkonové testy pro předškoláky – testy inteligence, testy vědomostí, testy speciálních schopností – zrakového vnímání, sluchového vnímání, slovní zásoby (Kucharská, Švancarová, 2017).

- Stanford-Binetova zkouška – pomocí ní se hodnotí stupně intelektového vývoje dětí. Dítě však musí mít úroveň řeči alespoň 3 roky. Jednotlivé úkoly se poměrně rychle střídají, proto tento test většinu dětí zaujme (Říčan, Krejčířová, 1995).
- S-B test – je kvalitativní analýzou, to znamená že zkoumá vývojovou úroveň myšlení – podobnosti a rozdíly na obrázcích, pochopení příčin a souvislostí. Sociální porozumění – chápání sociálních situací na obrázcích, verbální porozumění. Úroveň řeči – verbální úkoly, odhalíme možnou artikulační neobratnost. Obrázkové úkoly – co je na obrázku, podobnosti a rozdíly. Jemná motorika a vývoj senzomotorických dovedností – kresba, stavby z kostek, navlékání korálků. Paměť opakování čísel a vět, zapamatování příběhu. Pozornost – jakýkoliv úkol, který trvá déle (Říčan, Krejčířová, 1995).

- Škála McCarthyové – Je určena pro děti od 2,5 do 8 let. Skládá se z 18 subtestů jejichž náročnost se zvyšuje. Testy se vyhodnocují na 5 dílčích škálách. Na verbální (slovní zásoba, paměť, plynulost mluvy), percepčně-performační (skládání z kostek, úroveň kresby), početní, paměti, motoriky (součástí je i lateralita). Pomocí testu získáme jednotlivé úrovně mentálních schopností, silné a slabé stránky dítěte. Nevýhodou je časová náročnost, která se pohybuje u 5letého dítěte kolem 50 minut. Proto je test rozdělen na více částí a rozložen do více sezení (Říčan, Krejčířová, 1995).
- PDW - Pražský dětský Wechsler – upraven roku 2003 na WISC-III. Test je určen pro 4-6 leté děti a skládá se z verbální a neverbální části. Verbální část má 6 subtestů – Porozumění (schopnost pochopit realitu a vhodně na ní reagovat, závisí na zkušenostech dítěte). Podobnosti (jde hlavně o pružnost myšlení). Slovník (měří úroveň řeči po obsahové stránce, jde o dlouhodobou paměť a učení). Informace (závisí na získávání informací, schopnosti učit se a uchovávat informace v paměti). Aritmetika (zde jde o pozornost a o krátkodobou mechanickou paměť). Neverbální část se skládá z doplňování (důležité je zrakové vnímání). Kostky (závisí na míře logického myšlení). Bludiště (zralost zrakového vnímání a pozornosti). Kódování (schopnost rychlého učení, paměti a pozornosti). Geometrie (reprodukce geometrických obrazců). Pomocí těchto testů zjistíme celkový IQ, verbální i neverbální IQ. Spolehlivost subtestů je u malých dětí nižší (Říčan, Krejčířová, 1995).

Používány jsou i testy školní zralosti (Matějček, 2005)

- Středověký test – jablko nebo peníz (peníz svědčí o zralosti)
- Kernův test – obsahuje 6 úkolů: Napsání krátkého dopisu. Napodobit polohu a počet teček. Opsat větu – koordinace oko a ruka. Nakreslit lidskou postavu. Vzít z hromady kostek požadovaný počet. Říci, kolik je teček na předložené kartě.
- Jiráskův test - vychází z Kernova testu, orientační test školní zralosti používaný u nás. Obsahuje 3 úkoly: Kresba lidské postavy nejlépe postava pána. Pozorujeme úroveň kresby, koordinace čar, rovné linie, bez třesu ruky, postava

by měla mít nohy a ne šaty, proporce těla, detaily, musí mít krk, obličej, uši, pět prstů, knoflíky, boty. Opsání věty, psací písmo, jde o to, jestli to umí napodobit, jaká je koordinace ruky a oka. Překreslit skupinu deset teček.

- Edfeldtův reverzní test – test zrakového vnímání, zralost zrakové percepce, v testu dítě rozlišuje detaily u 84 dvojic jednoduchých obrázků, některé jsou shodné, některé zrcadlově obrácené, jiné jen malém detailu, musí vybrat ty, které jsou odlišné. Z hlediska vývoje dítě nejprve začne rozlišovat polohu obrázku směrem nahoru nebo dolů, později pozná změnu ve směru vpravo a vlevo. Zralost vnímání je předpokladem pro nácvik čtení a psaní (Říčan, Krejčířová, 1995).
- Test Frostigové – test zrakového vnímání, zrakově-motorické koordinace a manuální zralosti, pracovní sešit s jednotlivými úkoly, jako je spojování bodů, poloha obrázku v prostoru, využívá se jako pracovní listy. Test se používá u dětí 6letých. Test má 5 subtestů: Vizuomotorická koordinace – dítě má spojit 2 body bez přerušení čáry. K úspěšnému zvládnutí je třeba dobrého zrakového vnímání a jemné motoriky. Figura a pozadí – dítě má rozlišit obrazec na výrazném pozadí, které jej překrývá, obrázky se mohou protínat nebo různě skrývat. Konstantnost tvaru – dítě má odlišit stejné geometrické tvary bez ohledu na jejich další odlišnosti velikosti nebo polohy. Schopnost vybrat určitý podnět, přesto že jej vidí v různých podobách. Poloha v prostoru – dítě poznává obrázky běžných předmětů, i když jsou otočené nebo převrácené. Prostorové vztahy – dítě obkreslí geometrické tvary za použití sítě teček jako opěrných bodů (Říčan, Krejčířová, 1995).
- Zkouška sluchové diferenciacce – dítě má za úkol rozeznat jestli jsou slova rozdílná nebo stejná, dítě sedí tak, aby nevidělo na ústa dotazujícího, slova jsou složená ze 4 hlásek.
- Zkouška sluchové analýzy a syntézy – dítě rozkládá slovo na hlásky a naopak z jednotlivých hlásek skládá slovo.
- Ozeretského škála – zjišťuje stupně motorického vývoje od 4 do 11let je stanoveno několik úkolů. Zkouška měří jemnou i hrubou motoriku, hodnotí

dolní i horní končetiny, jde o propojení a přesnost pohybů (Říčan, Krejčířová, 1995).

- McCarthyová – motorický subtest je zaměřen i na hrubou a jemnou motoriku, zkouší koordinaci rukou i nohou (chůze po čáře, chůze pozpátku, po špičkách, stoj na jedné noze, házení a chytání, hod na cíl). Jemná motorika je hodnocena na základě kresby, obkreslování, motorika se projevuje v kvalitě čar, senzomotorická koordinace se projeví v jejich spojení a proporcionalitě (Říčan, Krejčířová, 1995).
- Kresba – odhaluje úroveň rozumových schopností, v kresbě se odráží osobnostní charakteristiky, emoce, sebehodnocení, postoj k druhým lidem. Proto se používají tematické kresby, jako je kresba lidské postavy nebo rodiny. Selhání v kresbě může znamenat nedostatky v oblasti zrakového vnímání, jemné motoriky, senzomotorické koordinace, pokud dítě maluje bez předlohy, zachycuje kresba i představivost a vizuální paměť. Dítě kreslí to, co si na svém těle uvědomuje, ale je to dáno i pozorováním a kontaktem s ostatními lidmi. Předškolák kreslí detaily ve tváři, nesmí chybět končetiny a na nich prsty, často jsou ale končetiny připojeny s hlavou a ne s trupem. Trup bývá znázorněn jako pupek nebo je nakresleno oblečení s knoflíky. Kresba odráží zrání percepce i rozvoj myšlení a zkušeností, měla by obsahovat detaily a být odrazem skutečnosti. Kresba lidské postavy je hodnocena ze dvou hledisek. Hledisko formální – všímá si zpracování tématu, proporcí, symetrie pravé a levé části těla. Hledisko obsahové – soustředí se na kvalitu a detaily kresby. Pomocí kresby hodnotíme jemnou motoriku, úroveň mentálního vývoje, vývoj percepce, senzomotorické koordinace (Říčan, Krejčířová, 1995).
- Zkoušky obkreslování předloh – Testový materiál tvoří 12 předloh je určen pro děti od 5 do 11let. Dítě napodobuje předlohu, kterou má před sebou. Zjišťuje se přesnost nápodoby určitého obrazce, schopnost je závislá na zralosti centrálně nervového systému a zkušenostech, také na zrakovém vnímání a motorice.

Úroveň motoriky také můžeme zhodnotit pomocí konstrukcí z kostek, které má dítě za úkol postavit (most, věž, vlak, brána...). Sledujeme nejen to, jak přesně

dítě vzor napodobí, ale jaký způsob postupu si zvolí. Častá je i metoda navlékání korálků podle předlohy. Pozorujeme pohyby dítěte, jestli není chaotické, nedělá nadbytečné pohyby, jaká je koordinace. Pro ztížení úkolu můžeme přidat časový limit a sledujeme práci dítěte pod tlakem (Říčan, Krejčířová, 1995).

- Test laterality – je sestaven z 12 zkoušek pro ruce, 4 pro nohy a 2 pro oči. Nevyhraněná lateralita nebo zkřížená lateralita je spojena s menší zručností.
- Pozornost – při zjišťování úrovně pozornosti se soustředíme na odolnost dítěte vůči rušivým vlivům. Při hodnocení pozornosti bychom měli znát i výsledky z testů paměti, protože poruchy pozornosti a paměti spolu velmi úzce souvisí.
- Paměť – Vyšetřujeme pomocí škály McCarthyové. Paměť pro verbální materiál, kde dítě opakuje čísla, slova, převypráví pohádku. Paměť pro neverbální materiál, dítě opakuje melodii, součástí je i paměť na obrázky). Také se používá škála Knoxovy kostky z testu Grace-Arthurové, škála se používá od 4let věku. Dítě má za úkol opakovat různě dlouhé skupiny tukaní na 4 kostky, které jsou poskládány do řady. Zkouška je velmi náročná na pozornost, ale motorika jí příliš neovlivňuje. Verbální paměť můžeme ověřit pomocí subtestu PDW, kde dítě opakuje čísla a věty. Na vizuální paměť je zaměřen S-B test, který používá k hodnocení kresebnou reprodukci předloh. Reyova komplexní figura se taky specializuje na kombinaci vizuální paměti a pohybové paměti. Dítě podle předlohy obkreslí postavu a poté ji na jiný papír nakreslí znovu z paměti. Obrazec se skládá z 18 prvků, hodnotí se počet správně vyobrazených detailů. Nízká úroveň paměti může poukazovat na postižení CNS, ale může být i projevem úzkosti nebo napětí (Říčan, Krejčířová, 1995).
- Řeč – Mluvenou řeč můžeme hodnotit ze dvou hledisek, a to z formálního a obsahového hlediska. Formální stránka zahrnuje kvalitu výslovnosti hlásek, jestli dítě nemá artikulační neobratnost nebo se zaměříme na zvláštnosti v řečovém projevu, to znamená na plynulost řeči. U obsahové stránky řeči nás zajímá gramatická stavba vět (Říčan, Krejčířová, 1995).

3.1 Zápis do 1. ročníku základní školy

Vstup do základní školy probíhá dvojím způsobem: formálně a motivačně. Při formální části jde o sepsání žádosti zákonných zástupců o přijetí dítěte do prvního ročníku. A čekají na vyjádření ředitele školy. Druhá část je motivační, té se účastní i dítě. Na každé škole tato část probíhá jinak. Může to být formou úkolů, otázek, někde je přítomen i psycholog a testuje se školní zralost. Na některých školách probíhají prohlídky tříd a všech vymožeností, co škola nabízí, prohlídka tělocvičny, sauny, bazénu, keramické dílny.... Každopádně je cílem seznámit dítě s prostředím, popřípadě zjistit, jestli je dítě školně zralé. Pro lepší adaptaci jsou předškoláci zváni do školy za svými kamarády z prvních ročníků, kteří si pro ně s paní učitelkou připraví nějaký program. Tento způsob je dobrý a předpokládá, že v případě testů a různých úkolů u zápisu budou výsledky blíže pravdě než u dítěte, které by prostředí neznalo a bylo nejisté. Některé školy umožní předškolákům v průběhu roku cvičení v tělocvičně, nebo dokonce pravidelné docházení do tělocvičny. Často bývají školou pořádány i dětské soutěžní dopoledne, kde si samotní školáci připraví soutěžní stanoviště pro děti z mateřských škol. Někdy školy nabízí pro děti z mateřské školy různé volnočasové aktivity jako je například fotbal, taneční kroužek, kroužek rybářů..., některé aktivity probíhají ve škole jiné ve školce, kam učitelé ze základní školy dochází, často to bývá na kroužek angličtiny (Kropáčková, 2008).

3.2 Důsledky opožděného vstupu do školy

Dítě nenastoupilo, přestože bylo školně zralé. O odklad žádají rodiče ctižádostiví nebo kteří mají negativní zkušenost s dítětem. Rizikem je úspěch v práci bez námahy. Dítě má na víc a je tím zpomalován vývoj. V chování je také změna, dítě se nudí, vyrušuje, nenaučí se vyrovnávat se zátěží má lajdácký postoj k povinnostem. Nevytvářejí se správné pracovní návyky. Dítě vyžaduje individuální přístup, zvýšené nároky, úkoly navíc (Matějček, 2005).

Děti s odkladem školní docházky zůstávají v mateřské škole. Ten rok navíc má být využit k rozvoji dítěte. Dítě pracuje s předškoláky nebo individuálně. Na některých

základních školách jsou přípravné ročníky. Často tam dochází děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí. Musí mít zprávu z pedagogicko-psychologické poradny. Děti mají aktovku a v ní penál a ostatní pomůcky, výuka je vedena více hravou formou. Ve třídě je do 15 dětí, aby se jim mohla učitelka lépe věnovat (Kucharská, Švancarová, 2017).

3.3 Důsledky školní nezralosti

Pokud nemá dítě splněny předpoklady pro vstup do školy, je vhodné uvažovat o odkladu školní docházky. Nezralé dítě je vystaveno dlouhodobé stresové situaci. Dítě je hravé a nedokáže se soustředit, proto nemůže naplno využít svou intelektovou kapacitu (Kucharská, Švancarová, 2017)

- Školní práce

Dítěti se nedaří, nejde mu to, nestačí tempu, vede to ke zvýšené únavě a nemocnosti dítěte, vyčerpání organismu. Dítě je přetěžováno, neosvojuje si základy učiva, vzniká negativní vztah k učení, ke škole i ke vzdělávání vůbec. Může se objevit až školní fobie, bývá to spojeno s dalšími neurotickými projevy. Zároveň je nejčastější fobií u dětí, tato fobie se musí konzultovat s psychiatrem (Matějček, 2005).

- Chování

Vznikají poruchy chování, protože dítě nestačí tempu, nesleduje, nudí se, vymýšlí si zábavu, tím se objevuje nekázeň, nesoustředěnost a vyrušování. Mohou se objevit i neurotické projevy. Jako je pomočování, zvýšená teplota, bolesti hlavy. Některé děti mají pocit neúspěšnosti, který narušuje jejich sebedůvěru, dítě neví, proč je neúspěšné, cítí se méněcenné, hloupé, může se stát i neoblíbeným v kolektivu. Názory na důsledky školní nezralosti se liší. Buď jsou to důsledky přechodné, dají se vyrovnat během školní docházky. Nebo jsou důsledky jsou dlouhodobé, mohou být trvalé a významně ovlivňují člověka. Vyrovnávání se se školní nezralostí je individuální (Matějček, 2005).

3.4 Legislativa

Školský zákon 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Je základní jednotkou pro vzdělávání v ČR. U předškolního vzdělávání § 33 jsou stanoveny cíle vzdělávání pro celistvý rozvoj osobnosti tak, aby se vytvářely předpoklady pro další vzdělávání.

§ 34 pojednává o kritériích k zápisu předškolního vzdělávání a přijímacím termínu (od 2. května do 16. května) ředitel mateřské školy stanoví místo zápisu po dohodě se zřizovatelem.

§ 34a povinné předškolní vzdělávání má formu pravidelné denní docházky v pracovních dnech nebo se může uskutečňovat i jinými způsoby.

a) individuálního vzdělávání dítěte, které se uskutečňuje bez pravidelné denní docházky dítěte do mateřské školy, ředitel mateřské školy doporučí zákonnému zástupci dítěte, oblasti, v nichž má být dítě vzděláváno. Tyto oblasti vychází z rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Mateřská škola ověří úroveň osvojení očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech a případně doporučí další postup při vzdělávání, ověření by se mělo uskutečnit v období od 3. do 4. měsíce od začátku školního roku.

b) vzdělávání v přípravné třídě základní školy a ve třídě přípravného stupně základní školy speciální. Tento druh vzdělávání je stanoven pro děti s odkladem školní docházky, které mají předpoklad, že zařazením do přípravné třídy se jejich vývoj vyrovná. Přípravná třída se otevře v min. počtu 10 dětí. Děti musí pravidelně docházet do zařízení.

c) vzdělávání v zahraniční škole na území České republiky, v zařízení ministerstvem povoleným

§ 34b Individuální vzdělávání dítěte. Oznámení zákonného zástupce o individuálním vzdělávání dítěte musí obsahovat

a) jméno a příjmení, rodné číslo a místo trvalého pobytu dítěte.

b) uvedení období, ve kterém má být dítě individuálně vzděláváno

c) důvody pro individuální vzdělávání dítěte.

§ 36 Plnění povinnosti školní docházky

Školní docházka je povinná po dobu devíti školních roků, nejvýše však do konce školního roku, v němž žák dosáhne sedmnáctého roku věku. Zákonný zástupce je povinen přihlásit dítě k zápisu k povinné školní docházce, a to v době od 1. dubna do 30. dubna kalendářního roku, v němž má dítě zahájit povinnou školní docházku.

§ 37 Odklad povinné školní docházky

Není-li dítě tělesně nebo duševně přiměřeně vespělé a požádá-li o to písemně zákonný zástupce dítěte v době zápisu dítěte k povinné školní docházce podle § 36 odst. 4, odloží ředitel školy začátek povinné školní docházky o jeden školní rok, pokud je žádost doložena doporučujícím posouzením příslušného školského poradenského zařízení, a odborného lékaře nebo klinického psychologa. Začátek povinné školní docházky lze odložit nejdéle do zahájení školního roku, v němž dítě dovrší osmý rok věku.

§ 38a zákonný zástupce dítěte je povinen řediteli oznámit jakým způsobem bude dítě naplňovat povinnou docházku.

zákon č. 82/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Uvádí nutnost vytváření rovných podmínek a příležitostí v předškolním i dalším vzdělávání. § 16 podpora vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami.

vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Se týká poskytování podpůrných opatření prvního až pátého stupně a pedagogických plánů podpory.

vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání. Se zabývá zavedením povinného posledního ročníku předškolního vzdělávání; Novela školského zákona (zákon č. 178/2016 Sb.) zavedla s účinností od 1. září 2017 povinné předškolní vzdělávání. Děti, které dosáhnou pěti let věku do 31. srpna 2018, musí nastoupit ve školním roce 2018/2019 k povinnému předškolnímu vzdělávání. Na děti plnící

povinné předškolní vzdělávání se nevztahuje povinnost očkování, které je jinak podmínkou přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání (Česká školní inspekce, 2017/2018).

Na základě novely školského zákona (zákon č. 82/2015 Sb.) stanovuje že, budou dětem se speciálními vzdělávacími potřebami poskytována podpůrná opatření, o kterých rozhodují školy a školská poradenská zařízení.

PRAKTICKÁ ČÁST

4 DĚTI PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU V MATEŘSKÉ ŠKOLE LYSICE

Šetření bylo realizováno v Mateřské škole Lysice od března do dubna 2019 v kroužku předškolák. Proto autorka následně popisuje tuto mateřskou školu (dále MŠ Lysice).

4.1 Metodologie výzkumu

Mateřská škola Lysice je příspěvkovou organizací, zřizovatelem školy je Městys Lysice. MŠ se nachází v klidné části obce, v blízkosti Státního zámku a obory. Součástí MŠ je velká, nově upravená zahrada, která skýtá mnoho možností ke hrám a pohybovým aktivitám dětí. Zařízení je dvoupodlažní, tvoří ji přední část se dvěma třídami a zadní část rovněž se dvěma třídami, každá část má samostatný vchod. Zahrada, která mateřskou školu obklopuje, má členitý terén, dvě pískoviště a je částečně zastíněná. Dává dětem dostatek prostoru pro volný pohyb a hry. Je na ní vybudováno dětské hřiště, které bylo 1. září 2009 otevřeno i pro veřejnost. V roce 2014 byl opraven zahradní domeček, který nyní funguje jako environmentální učebna. Děti zde mají možnost pracovat se dřevem u vybavených ponků, věnují se pěstitelským pracím, starají se o králíka (Školní řád, MŠ, Lysice, 2017).

Mateřská škola je umístěna v bezprostřední blízkosti zámecké obory a lesa. Tohoto prostředí využívají denně při pobytech dětí venku, dary lesa obohacují prostředí v MŠ a slouží i jako nenahraditelný materiál při tvořivých činnostech dětí. Děti jsou při každodenním styku s přírodou vedeny k úctě a ochraně životního prostředí.

Mateřská škola Lysice je čtyřtřídní zařízení s věkově smíšenými odděleními, která jsou pojmenována třída „Rybiček“ „Motýlků“ „Berušek“ a „Sluníček“. Kapacita školy byla v září roku 2014 navýšena na 92 dětí, tato kapacita je stále naplněna. Do školky docházejí děti nejen z Lysic, ale také z ostatních vesnic (Školní řád, MŠ Lysice, 2017).

Škola prošla v posledních letech celkovou rekonstrukcí, třídy jsou slunné, útulné, vybavené moderním zařízením, hračkami a pomůckami, vymalované pastelovými barvami a vyzdobena výsledky prací dětí tak, aby se děti cítily ve třídách co nejlépe.

Provoz MŠ je stanoven po dohodě se zřizovatelem od 6,30 hod. do 16,00 hodin. Denní režim je flexibilní, závisí na potřebách dětí, naplánovaných činnostech a aktuálních událostech. Uspořádání dne respektuje biorytmus dětí, je flexibilní, umožňuje střídání spontánních a řízených, klidných a pohybových činností. Zabezpečuje dostatečnou délku pobytu dětí venku s ohledem na povětrnostní podmínky a kvalitu ovzduší (Školní řád, MŠ Lysice, 2017).

Předškolní vzdělávání dětí podle stanoveného školního vzdělávacího programu probíhá v základním denním režimu, který je flexibilní a reaguje na aktuální situace, o kterých jsou rodiče vždy informováni (např. návštěvy divadel, plavecký či lyžařský kurz, výlety nebo kroužky). MŠ nabízí pravidelnou logopedickou péči pod vedením logopeda, některé paní učitelky v mateřské škole působí jako logopedický preventista. V mateřské škole je také kroužek „předškolák“ pro děti a rodiče. Je to příprava na vstup do 1. třídy pro přihlášené rodiče a děti, je k dispozici celkem 10 lekcí. Dalším kroužkem je Zábavná angličtina – zajišťována externí lektorkou angličtiny podle metodiky jazykové školy ZUZU. Děti a rodiče si také mohou vybrat kroužek „flétnička“, kde se děti učí základy hry na flétnu. Pro děti je také každoročně organizovaná lyžařská školka, která je zajišťována soukromou agenturou SNOWMANSCHOOL Olešnice. Posledním kroužkem je kroužek plavání, který je zajišťován plaveckou školou Blansko. (Školní řád, MŠ Lysice, 2017)

4.2 Výzkumné metody a cíl praktické části

Cílem práce je stanovit nejčastější příčiny odkladu školní docházky v MŠ Lysice a vytvořit doporučení na vhodnou reedukaci. Zmapovat postoje učitelek MŠ Lysice na problematiku nejčastějších příčin odkladu školní docházky. Dílčím cílem je zjistit, do jaké míry využívají rodiče kroužek předškolák, jak kroužek probíhá, popsat využívané pomůcky a materiály v kroužku předškolák.

Pro svou práci považuji za nejvhodnější použití kvalitativního výzkumu, protože se orientuji pouze na jednu mateřskou školu. Mezi výzkumné metody, které jsem zvolila, patří řízený rozhovor s učitelkami, které vedou kroužek „předškolák“. Další metodou je přímé pozorování dětí v kroužku „předškolák“. Pozorování znamená sledování lidí při nějaké činnosti. Před začátkem pozorování si pozorovatel vytyčí, co bude pozorovat, připraví si arch, do kterého sepisuje pozorované jevy. Přímé pozorování znamená, že pozorovatel sleduje průběh činností osobně, nepřímé pozorování by znamenalo vyhledávat informace ze záznamu. (Gavora, 2000)

Řízený rozhovor je interpersonální kontakt. Úspěšnost rozhovoru závisí na navázání přátelského vztahu a vytvoření příjemné otevřené atmosféry. Rozhovor umožňuje zabývat se tématem více do hloubky. Otázky mohou být uzavřené nebo otevřené. (Gavora, 2000)

4.3 Výzkumné problémy a hypotézy

- Jaké jsou postoje učitelek mateřské školy na odklad školní docházky.
- Splnila Edukativně stimulační skupina očekávání učitelek a rodičů.
- Jaké jsou nejvíce používané pomůcky při reedukaci.

Hypotéza 1: Nejčastější příčinou odkladu školní docházky v Mateřské škole Lysice je nezralost v oblasti řeči.

Hypotéza 2: V Mateřské škole Lysice bude častěji realizován odklad školní docházky u chlapců než u dívek.

4.4 Kroužek předškolák jako Metoda reedukace u dětí s odkladem školní docházky

Kroužek předškolák je stimulační program, který se využívá v mateřské škole formou tzv. řízených činností v rámci přípravy dětí s odkladem školní docházky na vstup do školy jeto takzvaně Edukativně stimulační skupina (dále ESS).

Cílem programu je rozvoj schopností a dovedností ve všech oblastech potřebných pro úspěšný vstup do školy. V tomto stimulačním programu funguje úzká spolupráce mateřské školy rodičů dítěte. Účast jednoho rodiče při realizaci ESS je nutná. Poskytuje dítěti pocit bezpečí a opory v nesnázích. Zároveň rodič získá jakýsi náhled do problému

Velice důležitým momentem při odložení školní docházky je využít rok odkladu k vývojové stimulaci a k předškolní přípravě. Prakticky nikdy by neměl být odklad školní docházky doporučen bez dalších konkrétních stimulačních výchovných a vzdělávacích pokynů (Matějček, 1994).

Kroužek „předškolák“ je brán jako příprava na vstup do 1. třídy pro přihlášené rodiče a děti, je připraveno celkem 10 lekcí. Lekce probíhají jednou za čtrnáct dní. V MŠ jsou pro rok 2018-2019 organizovány dvě skupiny kroužku předškolák, z důvodu vysoké účasti.

- Kroužek Předškolák – 7. lekce

Na začátku děti sedí v kruhu na koberci a rodiče vedle nich. Lekce začíná hádankou, „kolikátá je to lekce, kolik lekcí ještě zbývá, do zápisu.“ Děti sedí v kroužku a popořadě si posílají plyšového maskota. Mají za úkol sami říci své jméno, příjmení, kolik jim je let, kde bydlí, ulice i číslo domu, jména rodičů i sourozenců, jména kamarádů, do které třídy chodí, jak se jmenují jejich paní učitelky. Každou lekci přibude další požadavek v sedmé lekci měli říci k tomu všemu ještě oblíbenou hračku. Děti si taky zopakují básničky z minulých lekcí. Jsou to básničky s ukazováním na prstech např. Každá ručka má prstíčky

Každá ručka má prstíčky (hýbeme s prsty)

zavřeme je do pěstičky. (sevřeme ruce do pěsti)

Bum, bum na vrátka, (rytmicky boucháme pěsti do dlaně)

to je krátká pohádka. (rukama uděláme nad hlavou oblouk)

Ručičky si spolu hrají, mnoho práce udělají. (motáme rukama v předloktích mlýnek)

Bum, bum na vrátka, už skončila pohádka. (rytmicky boucháme pěsti do dlaně)

A přidá se nová básnička také s pohybem prstů, která se jmenuje: U muziky. Před tím děti pomocí prstů napodobují ohňostroj (prsty zavíráme do pěsti a opětovně napínáme), předvádíme také pomocí gest motýlka, co nosí klaun pod krkem, v mateřské škole mají totiž téma karnevalu.

U muziky zvesela vyhrávala kapela. (hýbám prsty, točíme zápěstím)

A teď ať to nepopletu, (zápěstím pohybujeme jako ne, ne, ne)

Honzík troubí na trumpetu. (prsty máme v pěsti, točíme pouze palci)

Vašek na píšťalku píská, (prsty v pěsti, točíme ukazováky)

Olda do bubínku tříská. (prsty v pěsti, točíme prostředníky)

Radek, velký kavalír, (prsty v pěsti, točíme prsteníky)

vyhrává tam na klavír.

K tomu Lojzík na čelo, (prsty v pěsti, točíme malíčky)

Zkrátka je tam veselo.

Nevěříte? Přijďte hned (ťukáme bříšky prstů o sebe, začínáme od palců)

zatančit a posedět. (ruce se prsty dotýkají a zároveň je krčíme)

Děti se z kroužku na koberci přesouvají ke stolům. Zde mají za úkol papír otočit naležato (pochopit povel). Na procvičení a uvolnění ramena, paže a zápěstí. Kreslí mašli pro klauna v podobě ležaté osmičky. Upevňují si slovo kruh (doprostřed mašličky dokreslete kruh). Děti pracují a maminky mezitím chystají pracovní listy z jednotlivých sešitů na vypracování doma. (sešity jedním tahem, kreslení před psaním, předčtenářské představy, zrakové vnímání, sluchové vnímání).

Děti si z domu přinesly své boty na zavazování a učí se je zavázat na mašli. Jsou dva způsoby, jak zavázat tkaničky. První způsob je, udělat jedno očko, obtočit ho a protáhnout. Druhý způsob je udělat si dvě očka a protáhnout jedno očko okýnkem. Pokud je rodič levák a dítě pravák nemusí mu vyhovovat to, že to vidí obráceně. Hlídáme, jak má dítě botu nastavenou, jestli jako když jí má na noze nebo proti sobě.

Vracíme se na koberec, kde má každý nachystaný obrázek rybníku. Rodiče si sednou na lavičku, aby dobře viděli a slyšeli. Děti si odpočítají obrázky deseti žabek, některá žába se dívá doprava, některá doleva. Děti si je naskládají pod obrázek. Dostávají stručné povely, žába skáče zleva do rybníka, žába skáče nad rybníkem, žába skáče pod rybníkem, žába skáče do rybníku, žába skáče zprava do rybníka. Dejte na hromádku všechny žáby, které budou skákat vpravo.

Další hra je na rychlost. Týká se převrácených znaků. Děti si před sebe vyskládají kartičky. Jeden vyloží libovolnou kartu doprostřed, ostatní děti hledají mezi svými kartičkami shodný znak s tím, který je na kartě uprostřed na hromádce. Ten, kdo se nejdříve zbaví všech svých karet, vyhrává.

Činnost s rodiči, každý má dva obrázky a mají určit, co je na nich stejné např. budík tiká x pán tyká, indián je rudý x indiáni jsou rudí. Je to procvičení fonemického sluchu, jak to slovo zní, říkám to stejné nebo říkám něco jiného např. kára x kára (s vizuální oporou – obrázkem).

Hra domeček – každý má na obrázku několika podlažní domeček a v ruce devět zvířátek. Zvířátka se snaží dle pokynů umístit na správné místo např. kočka bydlí nad medvědem, pes bydlí dole vlevo...

Na závěr každé lekce je zhodnocení – co bylo lehké x co bylo těžké, co se ti líbilo x nelíbilo. Hodnotí nejdřív děti a potom maminky a nakonec paní učitelky.

- Kroužek předškolák – 8. lekce

Na začátku sedíme v kruhu na koberci a zeptáme se dětí, jak se jim daří zavazovat tkaničky, jak jim šel trénink v průběhu týdne. Kolikrát se jim podařilo zavázat tkaničku na mašličku. Děti si opět posílají berušku v kruhu a říkají jí osobní informace. Snaží se mluvit ve větách, oproti první lekci je to veliký rozdíl, děti mluví bez ostychu.

Před prací u stolečků je důležité rozhybat prsty, předvádíme hru na klavír. Děti pohybují celými rukama doprava, doleva, dopředu, dozadu. Další cvik je chodit prsty po vlastním těle. Děti jdou jednou rukou po své druhé ruce, na rameno, za krk, na hlavu... Ruce se prostřídají. Děti zkusí hýbat pouze ramenem, nahoru, dolů,

kroužky dopředu a potom dozadu, prostřídáme ramena. Můžeme oběma rameny zároveň – dětem kroužky rameny bez pomocných křidélek nejdou. Proto si dají ruce na ramena a pomáhají si v kroužcích. Nakonec ruce protřepeme a přesuneme se na místa ke stolům.

Geometrické tvary – první úkol, rozdělte si papír na čtyři části (nejprve z vrchu dolů, zleva doprava). Kontrolujeme, jestli děti zvedají loket a nahlíží si pod ruku, aby viděly čáru. Ruka má být položená na stole. Po rozdělení papíru děti kreslí podle pokynů. Do pravého horního rohu udělejte kruh. V levém dolním rohu bude trojúhelník. Do pravého dolního rohu nakreslete čtverec (zeptáme se dětí jaký je rozdíl mezi čtvercem a obdélníkem). Do posledního okénka vlevo nahoře udělejte obdélník. Nejtěžší na nakreslení je čtverec. Úkol pokračuje do nakresleného kruhu, namaluj trojúhelník, v obdélníku bude malý čtverec. Trojúhelník zaplníme obdélníkem, uvnitř čtverce bude kruh.

Na koberci mají děti připravené velké a malé tvary. Úkolem je z malých geometrických tvarů složit jeden velký, například ze čtyř malých obdélníků složit velký čtverec. Nejprve děti skládají rozstříhané tvary přímo na ten velký tvar, když si to nacvičí, zkusí tvar poskládat vedle té předlohy.

Homonyma – děti mají před sebou obrázky, které nejprve společně pojmenují. Mají za úkol najít tři obrázky, které se stejně jmenují, ale znamenají něco jiného (oko, pila, taška, nůž, kohoutek, krokodýl a jeho zuby, koruna, polévka na které jsou mastná oka, ucho, houpací kůň, strom, hrnek, kobylka, kohout). Potom děti s obrázky tvoří věty.

První hláska ve slově s vizuální oporou (slunce, strom, budík, tužka, bota, drak, klíč, lízátko, nůžky). Potom mají za úkol hledat poslední hlásku u slov (puk, pec, stůl, rak, les, klec, pes, míč, rýč, netopýr, krajíc, sýr).

Sluchová analýza - Pohádka o praseti jménem Ferda, každý si vezme tři obrázky na kterých je prase, další tři obrázky z kočkou a se psem. Paní učitelka čte pohádku nejprve nanečisto. Děti poslouchají, při druhém čtení kdykoliv slyší slovo prase, kočka nebo pes položí daný obrázek zvířete před sebe do řady. Řadí zvířata, jak jdou v příběhu za sebou. Tento úkol je velmi těžký, ale děti ještě dozrají, než půjdou v září do školy.

Po přečtení zkontrolujeme správnost a ptáme se, kolik obrázků použily a jaké zvíře bylo v pohádce nejčastěji zmíněno.

Počítání geometrických tvarů – jsou nachystané dvě hromádky karet na jedné hromádce, jsou karty s puntíky od jednoho puntíku do pěti puntíků. Druhá hromádka má karty s různým počtem malých geometrických tvarů. Karty s tvary se rozdají dětem. Děti mají za úkol najít dva trojúhelníky na své kartě, najít dva stejné tvary a přiřadit je k puntíku, který odpovídá počtu geometrických tvarů na kartě.

Na konec lekce je hodnotící kroužek děti, rodiče a paní učitelky, řeknou, co se jim líbilo, nelíbilo, bavilo je, nebavilo, co bylo lehké a co těžké.

- Kroužek předškolák – 9. lekce

Úvodní část je stejná jako každou lekci. Představování se v kruhu, znalost osobních informací. Devátá lekce je před zápisem do první třídy, proto děti recitují i připravené básničky k zápisu. Po recitování a tím i procvičení mluvidel, následuje rozhýbání těla. Děti si představí, že hrají na klavír, hýbají prsty dopředu, dozadu a do všech stran. Pokračujeme v kroužení, zápěstí, lokty a nakonec rameny. Děti mají problém hýbat každým ramenem zvlášť a potom dohromady.

Přesouváme se ke stolu. Děti kreslí jedno velké vejce, které mají za úkol pětkrát obtáhnout. Potom kolem velkého vejce nakreslí co nejvíc malých vajíček, mohou nakreslit vejce i dovnitř velkého vejce.

Další činnost je na procvičení pojmů první, poslední a na barvy. Děti si vezmou obrázky vagónů, každý vagón jiné barvy. Paní učitelka dává pokyny, první zleva bude oranžový vagón. Děti umístí obrázek do pruhu se čtverci. Další pokyny zní, modrý vagón bude předposlední, před modrý vagón dáme zelený, mezi oranžovým a zeleným bude fialový, do posledního okénka dáme žlutý, mezi fialovým a zeleným bude červený, jako poslední doplním hnědý vagón.

Všichni se přesuneme na koberec, paní učitelka na zem rozloží dvacet obrázků. Děti obrázky nejprve pojmenují a poté jednotlivá slova vytleskají (kos, nos, puk, růže, husa, zuby). Děti po vytleskání určují poslední hlásku, hlásku S je nejlehčí na poznání. Hlásky

určujeme jen u krátkých slov, slova na jedno tlesknutí (zip, dům, cop, myš, bič, krk, mák). Schopnost rozeznat první a poslední hlásku, se dětem bude hodit při nácvičce čtení genetickou metodou.

Děti si vyberou jeden obrázek z hromádky a jdou za maminkou vymyslet přirovnání. Na obrázcích jsou přirovnání (krade jako straka, má oči jak pomněnky, má vlasy jako vrabčí hnízdo, má obě ruce levé, lež jako věž).

Děti dostanou papír, na kterém je šest čtverců, v každém čtverci je obrázek. Obrázky jsou stejné. Například tři vrtulníky (rozdíl je v rozmístění vrtulníků). Jenom jedna opice má na každém obrázku jinou pózu, dva zajáci ve skoku, různý počet jablek v jednotlivých čtvercích. Děti dostanou obrázkové kartičky a v těchto kartičkách hledají stejné obrázky, co mají před sebou a skládají je pod obrázek. Při kontrole se paní učitelka ptá: „Kam to letadlo letí?“ (nahoru, doprava, dolů nebo doleva).

Tangram je hlavolam na principu puzzle, složený ze sedmi destiček geometrických tvarů: pět trojúhelníků, jeden čtverec a jeden rovnoběžník, které společně vytvářejí základní čtverec. Kombinací těchto segmentů se skládají různé plošné obrazce. Každý si vezme jeden pytlík plný dílků a skládají je do připravené šablony s vyznačenými pomocnými linkami. Další obrázek skládají bez pomocných linek, jen do vyznačeného tvaru (tulipán, auto...).

- Kroužek předškolák – 10. lekce

Poslední lekce, všichni sedí v kruhu na koberec. Otázka zní: „Chcete začít úplně od znovu? Proč nezačneme od začátku?“ Protože by to pro nás bylo moc jednoduché. Děti měly za úkol zavzpomínat, co prožily u zápisu. Dávaly míč před, pod, na židli, kreslily postavu, určovaly, na co slovo začíná a na co končí, to označily za nejtěžší úkol. Tuto lekci některé děti nechtěly mluvit, protože si už nepamatovaly, co bylo u zápisu před čtrnácti dny. Nemohly si vzpomenout ani na to, co tam zpívaly a recitovaly.

Procvičení prstů na říkanky: Ručičky si spolu hrají, U muziky. Děti si také zopakovaly hru na virtuální klavír a potom dělaly svým maminkám masáž. Po masáži se všichni přesunuli ke stolečkům. Tentokrát dostaly děti i maminky stejný úkol. Maminky měly nakreslit své děti a děti své maminky. Obrázky si všichni odnesli domů.

Děti sedí v kruhu a procvičují, dnes už bez obrázkového doprovodu, která slova jsou stejná a která jsou rozdílná (pes x les, cesta x vesta, husa x pusa, hůl x kůl, maso x laso, pere x pere, háček x sáček, půl x půl, našel x kašel, bába x žába). Ze začátku děti nevěděly, co se po nich chce. U následujících slov už určovaly bez problému (klo x kla, blo x plo, din x dyn, sní x sní, dýl x díl).

Hra na pravdu, děti určují, co je správně. Například sůl je sladká, cukr je slaný – ne a proč? Pomeranče jsou sladší než citróny – ano a proč? V létě potřebujeme více uhlí než v zimě. Bonbón je zdravější než jablko. Kůň je pomalejší než želva. Brambory rostou na stromě a jablka v zemi. Motorka má více kol než auto. Had je kratší než žížala. Ryba létá, pták plave. V létě nosíme méně oblečení než v zimě. Ráno večeříme a večer snídáme. Měsíc svítí ve dne a slunce v noci.

Na koberci je nachystáno pět tácků, co dítě to jeden tácek. Na každém tácku je osm pet víček, každé víčko má jinou barvu. Před tácky dáme obdélník s šesti výřezy. Děti mají za úkol vzít žlutý vršek a dát ho do pravého horního rohu. V levém spodním rohu bude světle zelený vršek. Pod žlutý vršek dáme vršek s barvou, která začíná na O. Dolů vedle světle zelené dáme vršek, který začíná na písmeno B (nemohly přijít na to jaká je to barva). Dítě, které má ten den svátek si může vybrat barvu víčka a říci, kam ho mají ostatní umístit. Vybral si tmavě zelenou a úkolem bylo jí umístit vlevo nahoru. Zbyla nám světle zelená, která patří nad okýnko, tmavě modrou dáme mezi světle zelenou a bílou.

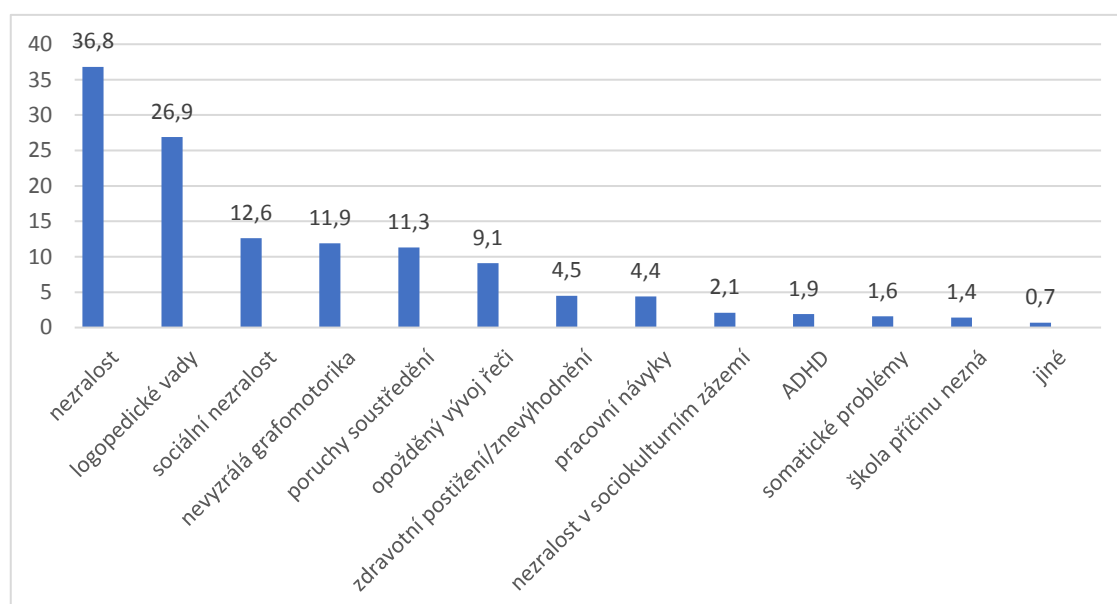
Zhodnocení všech lekcí, jak se nám to líbilo, co se zdálo být těžké, jestli se děti těšily. Rodiče byli nadšení. S pomocí pracovních listů se jim podařilo nastavit pracovní režim pro dítě, rodiče měli větší přehled o tom, co dítě zvládá a kde má ještě mezery. Líbila se jim pestrost činností, precizní připravenost a plynulost kroužku, příjemná nenucená atmosféra, mrzelo je, že už to končí.

Závěrečné překvapení – dáreček, děti si šly sednout na klín k mamince. Úkolem bylo mít zavřené oči. Děti dostaly do ruky hrneček, sladkost a pastelky.

4.5 Získané údaje a jejich zpracování

Podle České školní inspekce 2015/2016 se struktura příčin odkladu již několik let nemění. Největší podíl tvoří celková nezralost (36,8 %) a logopedické vady (26,9 %), další příčiny jsou sociální nezralost (12,6 %), nevyzrálá grafomotorika (11,9 %) a poruchy soustředění (11,3 %). Toto rozložení potvrzuje, že rozhodnutí o odkladu má své opodstatnění. Ve školním roce 2015/2016 bylo realizováno celkem 1004 inspekčních vstupů do škol poskytujících předškolní vzdělávání.

Graf 1: Hlavní příčiny odkladu školní docházky z dat české školní inspekce

Zdroj: Česká školní inspekce 2015/2016, online, cit. 2019-05-03

V závěru desáté lekce v edukativně stimulační skupině Předškolák jsem vedla s jednotlivými pedagogy rozhovor. V MŠ pro rok 2018/2019 byly dvě edukativně stimulační skupiny, které měly na starost čtyři učitelky (z každé třídy jedna). Na závěr jsem s každou vedla rozhovor:

- Rozhovor č. 1

1. Kolik je předškolních dětí ve Vaší třídě? V naší třídě máme 10 dětí předškolního věku z toho 6 chlapců a 4 děvčata.

2. Kolik chlapců dostalo odklad a z jakého důvodu? Odklad školní docházky dostali 4 chlapci. První z důvodu pozdního nástupu řeči, druhý pro obtíže v logopedické stránce a zdravotního znevýhodnění, třetí z důvodu logopedické vady a nezralosti, čtvrtý pro logopedické vady a nevyzrálou grafomotoriku.

3. Kolik děvčat dostalo odklad a z jakého důvodu? Jedna holčička dostala odklad, protože je velmi nesmělá, nejistá, tichá, nerozhodná, občas mívá projevy chování odpovídající dítěti mladšího věku (kňourá, vyžaduje držení za ruku), vykreslování je nepřesné, odbývá pracovní listy, velmi rychlé pracovní tempo.

4. Kolik bylo předškolních dětí ve vaší třídě v loňském školním roce 2017/2018? Minulý rok jsme měli 8 předškolních dětí. Z toho 5 chlapců a 3 dívky.

5. Kolik chlapců dostalo odklad a z jakého důvodu v roce 2017/2018? Minulý rok dostal odklad 1 chlapec. Bylo to z důvodů logopedických obtíží, nezralosti, obtíže v oblasti sluchového vnímání i zrakového vnímání.

6. Kolik děvčat dostalo odklad a z jakého důvodu v roce 2017/2018? Odklad dostala 1 holčička a příčinou byla sociální nezralost.

7. Jaký máte názor na odklad školní docházky? Máte pocit, že se situace v něčem změnila? (např. je více dětí s odkladem, změnily se příčiny odkladu) ODŠ je více než v předešlých letech, příčin ODŠ je více z důvodů logopedických obtíží, u dětí je patrná velká nesoustředěnost. ODŠ je častější u chlapců než u dívek.

8. Předškoláci momentálně využívají tzv. Edukativně stimulační skupinu pro předškolní děti. Jak se metoda osvědčila? Plánujete nějaké změny? Paní učitelky absolvovaly školení předškolní přípravy na edukativně stimulační skupiny pro předškolní děti, jehož autorkami byly p. Bednářová a p. Šmardová. Všechn materiál a poznatky rozdělily mezi 10 lekcí (každá lekce je zaměřena na rozvoj všech oblastí a obtížnost se postupně zvyšuje). Tato metoda se v MŠ velice osvědčila a má pro děti veliký přínos.

9. Jaké metody se používaly dříve? V MŠ se kroužek koná již 10 let, z počátku byl zaměřen především na procvičování grafomotoriky. Z důvodu přibývajících obtíží

u dětí, se forma kroužku rozšířila na rozvoj všech oblastí (podle p. Bednářové a p. Šmardové).

10. Jak reagují rodiče na kroužek předškolák, jaký je zájem? Z počátku rodiče vnímají účast negativně (z důvodu pracovního vytížení, atd.). Později kroužek oceňují, vidí, v kterých oblastech má jejich dítě ještě rezervy, co všechno by mělo umět, a především během všech lekcí vnímají velký posun a zlepšení v problémových oblastech.

11. Jaké pomůcky jsou používány v kroužku předškolák a co konkrétně rozvíjí? Používáme pracovní listy na uvolnění ruky, souhrn her, cvičení a vizuálních karet od p. Bednářové na rozvoj pozornosti soustředěnosti, sluchového vnímání, zrakového vnímání, časoprostorových pojmů, máme taky velice dobře vybavenou MŠ, co se týče her a pomůcek (nůžky, tužky, motivační samolepky, různé papíry...).

- Rozhovor č. 2

1. Kolik je předškolních dětí ve Vaší třídě? V naší třídě je 10 předškolních dětí. Máme 5 dívek a 5 chlapců.

2. Kolik chlapců dostalo odklad a z jakého důvodu? Pouze 1 chlapec dostal odklad z důvodu špatné grafomotoriky, logopedických problémů a celkové nezralosti.

3. Kolik děvčat dostalo odklad a z jakého důvodu? Žádné z děvčat nebude mít OŠD.

4. Kolik bylo předškolních dětí ve vaší třídě v loňském školním roce 2017/2018? Měli jsme 6 předškoláků, 4 kluky a 2 holky.

5. Kolik chlapců dostalo odklad a z jakého důvodu v roce 2017/2018? Odklad školní docházky dostal 1 chlapec a to z důvodu logopedických problémů a nedostačující grafomotoriky.

6. Kolik děvčat dostalo odklad a z jakého důvodu v roce 2017/2018? Všechny holčičky šly bez OŠD do první třídy.

7. Jaký máte názor na odklad školní docházky? Máte pocit, že se situace v něčem změnila? (např. je více dětí s odkladem, změnily se příčiny odkladu) Děti s OŠD je čím

dál více, OŠD je ale naštěstí čím dál méně negativně vnímáno. Dětem s doporučením na OŠD jeden rok v MŠ navíc vždy pomůže a vstup do ZŠ mají snazší.

8. Předškoláci momentálně využívají tzv. Edukativně stimulační skupinu pro předškolní děti. Jak se osvědčila metoda? Plánujete nějaké změny? Metoda v MŠ běží už několikátým rokem, velice se nám osvědčila. Určitě budeme v této metodě pokračovat i nadále, naprosto splňuje naše požadavky.

9. Jaké metody se používaly dříve? Nemám ponětí, jestli zde předtím byla nějaká jiná metoda, spíš bych řekla, že zde předtím žádný kroužek připravující děti do první třídy nebyl.

10. Jak reagují rodiče na kroužek předškolák, jaký je zájem? Rodiče reagují velice pozitivně, každý rok. Vždy záleží na domluvě s p. učitelkou. Stává se, že by rodiče chtěli chodit se svým dítětem do kroužku Předškolák, ale už pro ně není místo. Protože přednostní místo na zapsání do kroužku Předškolák mají děti, které to potřebují.

11. Jaké pomůcky jsou používány v kroužku předškolák a co konkrétně rozvíjí? Pomůcky na rozvoj řečových dovedností – vyprávění děje a dějové posloupnosti, stavba jednotného a množného čísla, určování první hlásky ve slově. Sluchové vnímání rozvíjím pomocí určování rozdílných a stejných slov, rozklad slova na slabiky. Zrakové vnímání - konkrétně zrakovou diferenciaci procvičím pomocí hledání jiného obrázku v řadě, při prostorové orientaci hledám obrázky lišící se detailem.

- Rozhovor č. 3

1. Kolik je předškolních dětí ve Vaší třídě? Máme 11 dětí z toho 5 dívek a 6 chlapců

2. Kolik chlapců dostalo odklad a z jakého důvodu? U nás dostali 2 chlapci OŠD. První z důvodu školní nezralosti a druhý byl narozen o prázdninách.

3. Kolik děvčat dostalo odklad a z jakého důvodu? Žádné z děvčat nemělo OŠD.

4. Kolik bylo předškolních dětí ve Vaší třídě v loňském školním roce 2017/2018? Měli jsme 4 chlapce předškoláky.

5. Kolik chlapců dostalo odklad a z jakého důvodu v roce 2017/2018? Neměli OŠD.
6. Kolik děvčat dostalo odklad a z jakého důvodu v roce 2017/2018? Děvčata předškolního věku ve třídě nebyla.
7. Jaký máte názor na odklad školní docházky? Máte pocit, že se situace v něčem změnila? (např. je více dětí s odkladem, změnily se příčiny odkladu) Pokud je OŠD na místě a jsme o něm přesvědčeni, tak jen doporučujeme. Odkladů přibývá z hlediska školní nezralosti – nesoustředěnosti, dále přibývá problematika řečového vývoje. Hodně dětí navštěvuje logopedickou prevenci v MŠ nebo přímo klinického logopeda.
8. Předškoláci momentálně využívají tzv. Edukativně stimulační skupinu pro předškolní děti. Jak se osvědčila metoda? Plánujete nějaké změny? V naší MŠ funguje Edukativně stimulační skupina přibližně 8 let a máme s ní jen dobré zkušenosti. Je velkým přínosem pro děti s problémy v určitých oblastech (soustředěnosti, řečový projev, zrakové vnímání, sluchové vnímání). Zpětná vazba je kladné hodnocení rodičů.
9. Jaké metody se používaly dříve? Nevím. V MŠ pracuji 8 let a tak mám zažitou pouze metodu Edukativně stimulačních skupin.
10. Jak reagují rodiče na kroužek předškolák, jaký je zájem? Zájem je velký, kapacitně nadprůměrný, a tak paní učitelky vytipují děti, které to nejvíce potřebují. Do skupiny je zařazeno max. 8 dětí a 8 rodičů. Dochází pravidelně 1x za 14 dní.
11. Jaké pomůcky jsou používány v kroužku předškolák a co konkrétně rozvíjí? Používáme pracovní listy paní Bednářové a Šmardové, u kterých jsme se i školily. Dále používáme u každé lekce doprovodný materiál s obrázky a úkoly rozvíjející oblasti grafomotoriky, sluchu, zraku, předmatematických představ, orientaci v prostoru. Lekce jsou dále provázané říkadly rozvíjející jemnou a hrubou motoriku.

- Rozhovor č. 4

1. Kolik je předškolních dětí ve Vaší třídě? Máme 12 předškoláků z toho 4 holky a 7 kluků.

2. Kolik chlapců dostalo odklad a z jakého důvodu? Odklad dostali 4 chlapci. První z důvodu nevyhraněnosti, druhý kvůli problémům s řečí (výslovností), třetí kvůli špatné grafomotorice a časoprostorovému vnímání na nízké úrovni, čtvrtý trpí krátkou soustředěností na zadané úkoly.

3. Kolik děvčat dostalo odklad a z jakého důvodu? 2 děvčata, rychle se unaví a jsou pomalá. Nesoustředí se, při dokončování činností dělají více chyb a jsou značně nejistá.

4. Kolik bylo předškolních dětí ve Vaší třídě v loňském školním roce 2017/2018? V loňském roce bylo ve třídě 6 předškolních dětí. Z toho 1 dívka a 5 chlapců. Měly jsme 6 předškolních dětí, 1 dívka a 5 chlapců.

5. Kolik chlapců dostalo odklad a z jakého důvodu v roce 2017/2018? Z toho 2 chlapci dostali OŠD. První z důvodů nepozornosti, malé soustředěnosti na činnosti, slabé motorické schopnosti a špatný úchop tužky. Druhý pro špatnou prostorovou orientaci, nízké komunikační schopnosti, nevyvozené hlásky Ř a špatné výslovnosti sykavek.

6. Kolik děvčat dostalo odklad a z jakého důvodu v roce 2017/2018? Všechny děvčata bez problému nastoupila do první třídy.

7. Jaký máte názor na odklad školní docházky? Máte pocit, že se situace v něčem změnila? (např. je více dětí s odkladem, změnily se příčiny odkladu) Myslím si, že odkladů přibývá a PPP je doporučují dětem i za menší problémy než dříve. Je více logopedických a grafomotorických problémů, také mají děti více problémů se soustředěním.

8. Předškoláci momentálně využívají tzv. Edukativně stimulační skupinu pro předškolní děti. Jak se osvědčila metoda? Plánujete nějaké změny? Edukativně stimulační skupiny se každý rok osvědčují, je o ně čím dál větší zájem, při závěrečném hodnocení jsou rodiče velmi spokojeni, proto bych nic neměnila.

9. Jaké metody se používaly dříve? Dříve byla možnost využívat např. Metodu dobrého startu, která byla převážně založena na práci s pracovními listy, což bylo hodně jednostranné zaměření.

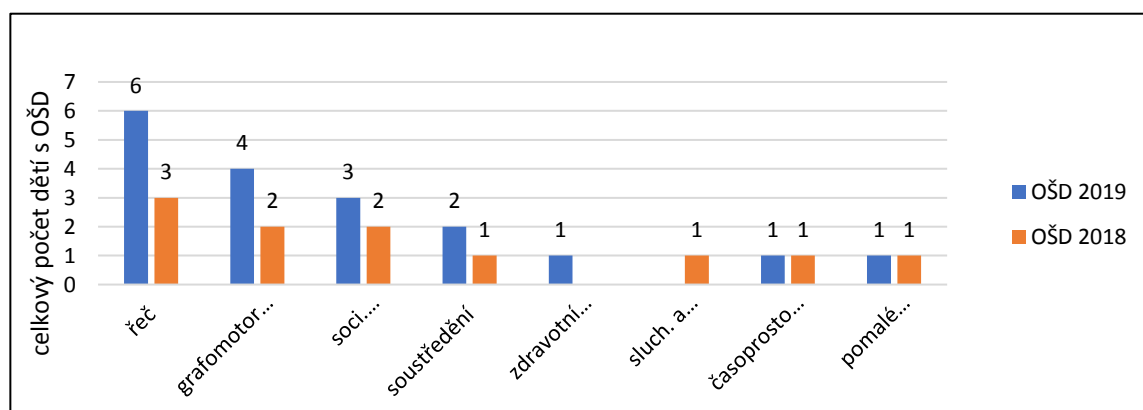
10. Jak reagují rodiče na kroužek předškolák, jaký je zájem? Velmi pozitivně, o kroužek je obrovský zájem, bohužel kapacita je omezená, proto nemohou všechny děti, jejichž rodiče by o kroužek měli zájem, kroužek navštěvovat.

11. Jaké pomůcky jsou používány v kroužku předškolák a co konkrétně rozvíjí? S dětmi pracují vyškolení pedagogové s pomocí rozhovorů, prací s pomůckami, grafomotorickými listy. Dětem pomáhají s odbouráním strachu hovořit před cizími lidmi, s vyjadřováním se v celých větách, procvičují si grafomotorickou zdatnost, usilují o prodloužení doby soustředěnosti a pozornosti. Díky úkolům na doma si děti a jejich rodiče vytváří denní rytmus a smysl pro povinnost.

4.6 Výsledky

Podle rozhovorů s pedagogy řídící kroužek předškolák, můžeme odpovědět na hypotézu č.1: Nejčastější příčinou odkladu školní docházky v Mateřské škole Lysice je nezralost v oblasti řeči. Ano, skutečně podle posbíraných dat vyšlo, že nejvíce OŠD v MŠ Lysice je z důvodu problémů v oblasti řeči. Jak můžeme vidět i na grafu, který nám osvětluje situaci. Z grafu 2: je možné také vyčíst nejčastější příčiny OŠD a jejich četnost ve dvou letech po sobě. Z celkového počtu předškoláků (24) za rok 2018 měli problém s řečí 3 předškoláci. O rok později, tedy v letošním roce je 42 dětí předškolního věku. Z toho 6 dětí má obtíže po logopedické stránce. V obou letech jdoucích za sebou vyšel stejný výsledek, největší četnost OŠD je v oblasti řeči. U některých to samozřejmě nebyl jediný důvod ke stanovení OŠD, ale byl součástí problémů.

Graf 2: Příčiny odkladu školní docházky v Mateřské škole Lysice

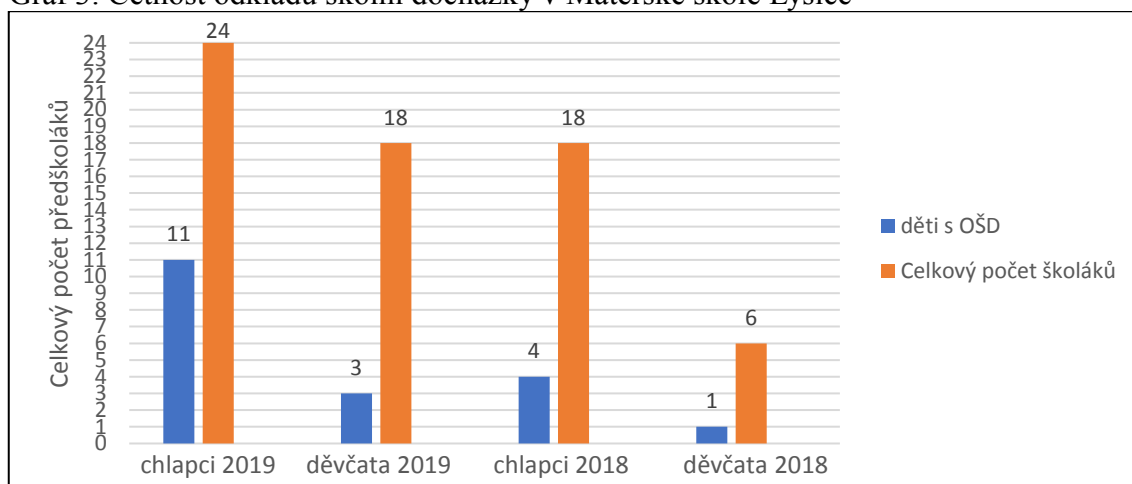

Zdroj: Zuzana Lišková, 2019 (vlastní šetření)

Graf 3: nám odpovídá na druhou hypotézu. Hypotéza č. 2: V Mateřské škole Lysice bude častěji realizován odklad školní docházky u chlapců než u dívek. Jak je z grafu dobře čitelné v MŠ Lysice dostávají častěji odklad chlapci. Chlapců je sice celkově více, ale i případů, kdy dostanou odklad je víc než u dívek. Na grafu vidíte celkový počet školáků rozdělený na chlapce a dívky a k tomu počet odkladů. Opět je to zaznamenáno dva roky po sobě a výsledek je stejný.

Graf 3: Četnost odkladů školní docházky v Mateřské škole Lysice

Zdroj: Zuzana Lišková, 2019 (vlastní šetření)

Z rozhovoru jsem také zjistila odpovědi na výzkumné problémy, jaké jsou postoje učitelů MŠ na OŠD. Všechny se shodly v tom, že pokud je OŠD oprávněné, je jediné dobře, že dítě zůstane v MŠ a má rok na to dozrát či dopilovat nedostatky. Paní učitelky se také shodly v tom, že OŠD sice přibývá, ale společnost vůči tomu není negativní a nedívají se na jedince skrz prsty. Druhým výzkumným problémem bylo, jestli splnila Edukativně stimulační skupina očekávání učitelů a rodičů. Z rozhovorů, které jsem vedla s p. učitelkami a podle vyjádření rodičů při závěrečné lekci vyplynulo, že jsou obě strany nadměrně spokojené s výsledky a s atmosférou, která se jim podařila vytvořit. Proto není do budoucna v plánu cokoliv na přístupu měnit. Jako poslední výzkumný problém jsem si stanovila oblast pomůcek. Jaké jsou nejvíce používané pomůcky při reedukaci? Z množství používaného materiálu v jednotlivých třídách se p. učitelky jednoznačně shodly na pracovních listech od paní Jiřiny Bednářové a k diagnostice používaných pracovních listech a úkolech podle paní Vlasty Šmardové. Také jsou osvědčené básničky a písničky spojené s pohybem.

ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo stanovit nejčastější příčiny odkladu školní docházky v MŠ Lysice a vytvořit doporučení na vhodnou reedukaci. Zmapovat postoje učitelek MŠ Lysice na problematiku nejčastějších příčin odkladu školní docházky. Dílčím cílem bylo zjistit, do jaké míry využívají rodiče kroužek předškolák, jak kroužek probíhá, popsat využívané pomůcky a materiály.

První kapitola se zaměřuje na vstup do mateřské školy a jaké mohou nastat rizika. V této kapitole též uvádím základní charakteristiku předškolního věku v obecné rovině. Druhá kapitola podrobněji charakterizuje problematiku školní zralosti v oblastech tělesné zralosti, rozumové, sociální, citové i pracovní. Třetí kapitola je zaměřena na odklad školní docházky. Týká se zápisu do 1. ročníku základní školy. Stanovuje též důsledky opožděného vstupu do školy či důsledky školní nezralosti. Okrajově se tato kapitola dotýká legislativy spojené s odkladem školní docházky. Čtvrtá kapitola zdůrazňuje důležitou funkci reedukace u dětí s odkladem školní docházky. Uvádí příklad Edukativně stimulační skupiny využívané v Mateřské škole Lysice. V závěru práce zmiňuji zkušenosti učitelek mateřské školy se kterými jsem vedla rozhovor a navštěvovala kroužek „předškolák“ pod jejich vedením.

Z celého předcházejícího textu je patrné, že odklad školní docházky je důležitým tématem, protože nároky na dítě ze strany školy neustále rostou. Dítě musí zvládat daleko vyšší zátěž a požadavky, které jsou na něj kladeny. Z toho důvodu lze předpokládat stoupající tendenci v počtu odkladů školní docházky. Jako u všeho hraje roli mnoho faktorů, proto nemůžeme jednoznačně určit, že odklady školní docházky jsou jen na základě zvyšujících se nároků školy. Velkou roli hraje samozřejmě rodina, výchovný styl, celkový přístup k dítěti, trávení volného času a mnoho dalších faktorů.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

COGNET, G., *Dětská kresba jako diagnostický nástroj*. 1. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 987-80-262-0499-2

GAVORA, P., *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2. rozš. české vyd. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-859-3179-6.

KROPÁČKOVÁ, J., *Budeme mít prvňáčka. Rady pro rodiče dětí od 5let*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-359-8

KUCHARSKÁ, A., ŠVANCAROVÁ, D. *Bezstarostné roky? Kroky a krůčky předškolním věkem*. 1. vyd. Brno: Edika, 2017. ISBN 978-80-266-1105-9

KUTÁLKOVÁ, D., *Jak připravit dítě do první třídy*. 2. vyd. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3246-6

MATĚJČEK, Z. *Prvních 6let ve vývoji a výchově dítěte*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2005. ISBN 80-247-0870-1

ŘÍČAN, P., KREJČÍŘOVÁ, D., A KOLEKTIV. *Dětská klinická psychologie*. 1. vyd. Praha. Grada, 1995. ISBN 80-7169-168-2

Seznam použitých zahraničních zdrojů

KLINDOVÁ, L.; BRONIŠOVÁ, E.; KOLLÁRIK, K. *Pedagogická psychologie*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1974. ISBN 14-340-74

Seznam použitých internetových zdrojů

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE. *Školní rok 2015/2016* [online]. [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: https://www.csicr.cz/.../cz/...Ceske...inspekce.../Vyrocni_zprava_CSI_2015-2016.pdf

SKLÁŘOVÁ, M., *Školní řád*. Mateřské školy Lysice. 2017 [online]. [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <http://www.ms-lysice.cz/kategorie/dokumenty-16>

Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání [online]. [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon>

SEZNAM ZKRATEK

ESS - edukativně stimulační skupiny

MŠ - mateřská škola

OŠD - odklad školní docházky

ZŠ - základní škola

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - Hlavní příčiny OŠD podle české školní inspekce

Graf 2 – Příčiny OŠD v MŠ Lysice

Graf 3 – Četnost OŠD v MŠ Lysice

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Pracovní listy od paní Jiřiny Bednářové.....I

Příloha B – Řízený rozhovor.....II

Příloha A - Pracovní listy od paní Jiřiny Bednářové

Příloha B – Řízený rozhovor – otázky

1. Kolik je předškolních dětí ve Vaší třídě? (poprosím o rozdělení na holky a kluky)
2. Kolik chlapců dostalo odklad a z jakého důvodu?
3. Kolik děvčat dostalo odklad a z jakého důvodu?
4. Kolik bylo předškolních dětí ve Vaší třídě v loňském školním roce 2017/2018?
(poprosím o rozdělení na děvčata a chlapce)
5. Kolik chlapců dostalo odklad a z jakého důvodu v roce 2017/2018?
6. Kolik děvčat dostalo odklad a z jakého důvodu v roce 2017/2018?
7. Jaký máte názor na odklad školní docházky? Máte pocit, že se situace v něčem změnila?
(např. je více dětí s odkladem, změnily se příčiny odkladu)
8. Předškoláci momentálně využívají Edukativně stimulační skupinu.
Jak se osvědčila metoda? Plánujete nějaké změny?
9. Jaké metody se používaly dříve?
10. Jak reagují rodiče na kroužek předškolák, jaký je zájem?
11. Jaké pomůcky jsou používány v kroužku předškolák a co konkrétně rozvíjí?

(bereme-li v úvahu, že nejčastější problémy jsou v oblastech: řeči, pozornosti a soustředěnosti, grafomotorice, pracovním tempu, vědomostním rázu (orientace ve světě) a jiné....

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Zuzana Lišková

Obor: Speciální pedagogika - vychovatelství

Forma studia: kombinovaná

Název práce: Příčiny odkladu školní docházky a jejich odstraňování u předškolních dětí v Mateřské škole Lysice

Rok: 2019

Počet stran textu bez příloh: 41

Celkový počet stran příloh: 2

Počet titulů českých použitých zdrojů: 7

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 1

Počet internetových zdrojů: 3

Vedoucí práce: prof. PhDr. Miloslav Kodým, CSc.